

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

**Obdoba křesťanských svátostí
ve společenství svědků Jehovových
Možnosti a meze ekumenického rozhovoru**

Monika Flídrová

Katedra religionistiky

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD.

Studijní program: B6141 Teologie

Studijní obor: Evangelická teologie

Praha 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem „Obdoba křesťanských svátostí ve společenství svědků Jehovových: Možnosti a meze ekumenického rozhovoru“ napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Olomouci dne 31. května 2012

Monika Flídrová

Bibliografická citace

Obdoba křesťanských svátostí ve společenství svědků Jehovových.

[.....]

.....]:

Možnosti a meze ekumenického rozhovoru: Bakalářská práce/
Monika Flídrová; vedoucí práce: doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD. Praha,
2012. 88 s.

Anotace

Tato bakalářská práce se nazývá „Obdoba křesťanských svátostí ve společenství svědků Jehovových: Možnosti a meze ekumenického rozhovoru“.

Hlavním cílem práce bylo „nastínit možnosti a meze ekumenického rozhovoru o svátostech se svědky Jehovovými“.

Tato práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole vymezují základní pojmy (svědkové Jehovovi, svátosti, ekumenický rozhovor). V druhé kapitole popisují svátost křtu v učení svědků Jehovových. Ve třetí kapitole popisují Večeři Páně v učení svědků Jehovových. Čtvrtá kapitola s názvem „Možnosti a meze ekumenického rozhovoru o svátostech“ využívá poznatků z předchozích kapitol a následně navrhuje možnosti navázání ekumenického rozhovoru s Vedoucím sborem „Věrného a Rozvážného Otroka“ svědků Jehovových v Brooklynu v New Yorku. Tato kapitola vymezuje možnosti ekumenického rozhovoru o svátostech, nebo naopak poukazuje na nereálné posuny v oblasti ekumenických vztahů.

Tato práce je určena lidem, kteří se zajímají o nauku svědků Jehovových z hlediska religionistiky, ekumeniky či z osobního zájmu.

Klíčová slova

Ekumenický rozhovor

Křest

Památná slavnost

Svědkové Jehovovi

Svátosti

Večeře Páně

Summary

The title of my final work is „Analogy of the christian sacraments in the association of Jehovah's witnesses: The possibilities and the limits of ecumenical conversation“.

The main aim of my final work was „to outline the possibilities and the limits of ecumenical conversation about the sacraments of the Jehovah's witnesses.

This final work is divided into four chapters. The first chapter defines basic terms (Jehovah's witnesses, the sacraments, the ecumenical conversation). The second chapter describes of baptism in the doctrine of Jehovah's witnesses. The third chapter describes of the Lord's Supper in the doctrine of Jehovah's witnesses. The fourth chapter, entitled "The possibilities and the limits of ecumenical conversation about the sacraments", uses findings from the previous chapters and than suggest the possibilities how to enter into ecumenical conversation with governing body of „Faithful and Discreet Slave“ of Jehovah's witnesses in Brooklyn in New York. This chapter identifies the possibilities of ecumenical conversation about the sacraments or vice versea points to the unrealistic shifts in ecumenical relations.

This work is intended for people who are interested in the doctrine of Jehovah's witnesses in terms of religious studies, ecumenic or of personal interest.

Keywords

Baptism

Ecumenical conversation

Jehovah's witnesses

Lord's Supper

Passover

Sacraments

Poděkování

Předně děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. PhDr. Zdeňku Vojtíškovi, ThD. za odborný vhled do problematiky daného tématu, za podněty a poskytnutou literaturu. Děkuji také Mgr. Sebastianu Kepkovi a Mgr. Janě Kepkové, vedoucím sboru svědků Jehovových ve Svitavách, za poskytnutí informací a materiálů o jejich učení. Dále děkuji svědkům Jehovových v Olomouci a anonymním bývalým svědkům Jehovovým za rozhovory.

Obsah

ÚVOD	9
1. VYMEZENÍ POJMŮ	11
1.1. Svědkové Jehovovi	11
1.1.1. Svědkové Jehovovi jako nové náboženské hnutí	11
1.1.2. Historie společnosti	12
1.1.3. Teologie společnosti	13
1.2. Svátosti	14
1.2.1. Svátost křtu.....	15
1.2.2. Svátost Večeře Páně	16
1.3. Ekumenický rozhovor	17
1.3.1. Ekumenismus	17
1.3.2. Ekumenický rozhovor o křtu v ČR.....	18
1.3.3. Ekumenický rozhovor o večeři Páně v ČR.....	18
2. POJETÍ KŘTU U SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH	20
2.1. Biblické ukotvení křtu	20
2.1.1. Ježíšův křest	20
2.1.2. Křest prvních křesťanů	21
2.2. Interpretace významu křtu	21
2.2.1. Pravý křest.....	21
2.2.2. Křest na znamení obrácení	22
2.2.3. Křest na odpuštění hříchů.....	22
2.2.4. Křest nutný k záchraně	23
2.2.5. Zasvěcení se Jehovovi Bohu	24
2.3. Příprava na křest	25
2.3.1. Křest výhradně dospělých	25
2.3.2. Nezbytné kroky před křtem	26
2.3.3. Praktická příprava na křest	27
2.4. Průběh křtu u svědků Jehovových	27
2.4.1. Popis průběhu křtu.....	28
2.4.2. Křest ponořením	28
2.4.3. Křest ve jménu Otce, Syna i svatého ducha	29
2.5. Etická dimenze křtu	29
3. POJETÍ VEČEŘE PÁNĚ U SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH	32
3.1. Interpretace biblických textů o Památné slavnosti	32
3.2. Nauka o malém stádu	33
3.2.1. Biblické ukotvení nauky.....	33
3.2.2. Členové malého stáda.....	34
3.2.3. Podmínky pro schválení vyvolených.....	35
3.2.4. Význam Památné slavnosti pro ostatek malého stáda	36
3.3. Význam Památné slavnosti pro svědky s pozemskou nadějí	37
3.4. Průběh Památné slavnosti	38

4. MOŽNOSTI A MEZE EKUMENICKÉHO ROZHOVORU O SVÁTOSTECH.....	40
4.1. Vztah svědků Jehovových k jiným křesťanským církvím	40
4.1.1. O vztahu ke světu – z rozhovoru se svědky Jehovovými	41
4.1.2. Pohled společnosti svědků na ekumenické sbližování	43
4.2. Možnosti ekumenického rozhovoru	44
4.2.1. Aktuální pohled na ekumenický rozhovor se svědky Jehovovými	44
4.2.2. Základní kroky možného budoucího ekumenického rozhovoru	45
4.3. Možnosti a meze ekumenického rozhovoru o křtu	46
4.3.1. Historický vývoj křtu u svědků Jehovových	46
4.3.2. Náměty pro budoucí ekumenický rozhovor	48
4.4. Možnosti a meze ekumenického rozhovoru o Večeři Páně	49
4.5.1. Změny v nauce o počtu vyvolených svědků.....	50
ZÁVĚR	53
SEZNAM LITERATURY A JINÝCH PRAMENŮ	55
SEZNAM PŘÍLOH.....	60

Úvod

Mnozí z nás jsme se již setkali se svědky Jehovovými. Často jsme je viděli stát na ulicích či nádražích, kde nabízeli časopisy *Strážná věž* a *Probudte se!* Někteří jsme s nimi mohli navázat rozhovor při návštěvách dům do domů.

Ráda poznávám jiné církve, denominace či nová náboženská hnutí. Proto jsem v roce 2009 využila návštěvy svědků Jehovových v místě bydliště, a hovořila jsem s nimi. Poté jsem několikrát byla účastna jejich shromáždění a naslouchala jejich učení. Rozhovory s nimi mě motivovaly k napsání této bakalářské práce.

V této práci s názvem „Obdoba křesťanských svátostí ve společenství svědků Jehovových: Možnosti a meze ekumenického rozhovoru“ se zabývám pojetím křtu a Večeře Páně u svědků Jehovových. V druhé a třetí kapitole popisují pohled svědků Jehovových na tyto dvě svátosti ustanovené Ježíšem Kristem.

Každá církev byla na svém počátku novým náboženským hnutím. Většina z nich během několika následujících let prošla procesem denominalizace, a tak se poměrně rychle, často během jedné generace, staly denominací. Vznik svědků Jehovových se datuje do roku 1870, kdy Ch. T. Russell založil se svým otcem skupinu pro studium Bible. Jejich učení se během času stále vyvíjelo. Nicméně ani po sto čtyřiceti letech své existence není toto společenství plně denominalizováno.¹

Je snad otázkou času, kdy se svědkové Jehovovi otevřou širší společnosti i ostatním církvím a zapojí se do ekumenických dialogů? V této práci bych chtěla odpovědět na tuto otázku. Proto cílem této práce je „*nastínit možnosti a meze ekumenického rozhovoru o svátostech se svědky Jehovovými*“. Daným cílem chci specifikovat možnosti budoucího ekumenického rozhovoru evangelických církví se svědky Jehovovými.

Na základě stanoveného cíle jsem si položila základní výzkumnou otázku: „*Jaké jsou možnosti a meze ekumenického rozhovoru mezi evangelickými církvemi a svědky Jehovovými o svátostech?*“

¹ VOJTÍŠEK, Z. *Vývoj společenství svědků Jehovových*, s. 84.

Abych daného cíle dospěla a mohla v závěru práce odpovědět na základní výzkumnou otázku, v první kapitole nejprve definuji hlavní pojmy, tj. uvádím čtenáře do základní historie a nauky svědků Jehovových a také popisují evangelické pojetí svátostí (křtu a Večeře Páně). Dále uvádím některé výsledky ekumenického rozhovoru mezi křesťanskými církvemi v oblasti svátostí. Druhá a třetí kapitola definují učení svědků Jehovových o křtu a večeři Páně nejen na teoretické úrovni, ale také popisují uvedení svátostí do praxe. Stěžejní kapitolou je čtvrtá s názvem: „Možnosti a meze ekumenického rozhovoru o svátostech“. V této kapitole se pokusím vymezit možné pojetí ekumenických rozhovorů o svátostech, tedy v čem by si evangelické církve mohli v budoucnu „vyjít vstříc“ se svědky Jehovovými a naopak, kde změny v učení svědků Jehovových jsou zatím nepřijatelné pro ekumenický rozhovor, a tak není zatím rozumné předstírat pokrok.

V této práci pracuji s literaturou vydanou po roce 1989. Pokud je to možné, cituji či parafrázuji převážně z primární literatury svědků Jehovových. Svědkové Jehovovi neuvádějí ve svých publikacích autory, proto v patových poznámkách v tomto případě odkazují pouze na název knihy a stranu, v seznamu literatury, který je na konci této práce, píše „autor neuveden“. Zkratky použitých biblických citátů jsou uvedeny vždy podle Českého ekumenického překladu. Tam, kde popisují nauku svědků Jehovových, jsou biblické citáty vyňaty z jejich vlastního překladu Bible - Překladu nového světa. V této práci používám petit pro delší citace či pro zdůraznění citací převážně z literatury svědků Jehovových. Tučné písmo je v citacích použito pro zvýraznění částí textu, v původních citacích se nevyskytuje.

Při čtení této práce považuji za důležité oprostít se od subjektivního názoru na svědky Jehovovy. V kapitolách vymezujících učení svědků Jehovových se nezabývám subjektivním názorem na jejich učení, či objektivním hodnocením jejich učení. Mým cílem je utříbení učení svědků Jehovových o svátostech a nastínění možností ekumenického dialogu do budoucnosti, nikoli kritika této společnosti.

Tato práce je určena těm, kteří se zajímají o nauku svědků Jehovových, ať už z religionistického, ekumenického či osobního hlediska. I když bylo již napsáno mnoho knih o nauce svědků, tato bakalářská práce se zaměřuje pouze na dvě oblasti – křest a Večeři Páně, a proto může poskytnout ucelený a podrobnější vhled do této problematiky.

1. Vymezení pojmů

V této kapitole definuji základní pojmy, kterými se v práci zabývám. Nejprve popisují stručně historii a nauku svědků Jehovových, která čtenáři umožní celkový vhled do této náboženské společnosti. Poté definuji pojem svátost z evangelického hlediska. Cílem této práce je „nastítnit možnosti a meze ekumenického rozhovoru o svátostech se svědky Jehovovými“. Na závěr této kapitoly proto uvádím některé výsledky ekumenického rozhovoru mezi církvemi v oblasti svátostí, které seznámí čtenáře s již danými body spolupráce mezi církvemi.

1.1. Svědkové Jehovovi

1.1.1. Svědkové Jehovovi jako nové náboženské hnutí

Svědkové Jehovovi jsou celosvětovou náboženskou společností. Ačkoliv mají dnes přes 7,5 milionů členů² a jejich vznik se datuje do roku 1870, přesto je sociologie náboženství začleňuje do nových náboženských hnutí.³

Každá církev byla na svém počátku novým náboženským hnutím či sektou. Mnohé z nich ale během několika let prošly procesem donominalizace.

Denominalizace je proces, při němž náboženská instituce díky změnám, vyvolaným interními i externími příčinami, postupně opouští charakteristiky typu "nové náboženské hnutí" a získává charakteristiky typu "denominace".⁴

Také učení svědků se postupně vyvíjí.

„Výjimečná je ovšem v tomto případě dlouhodobost přechodu od nového náboženského hnutí k denominaci. Zatímco u mnoha společenství tento proces bývá záležitostí jedné generace, společenství svědků není plně denominalizováno ani po sto dvaceti letech své existence.“⁵

Navzdory početnímu růstu si tato náboženská skupina udržela mnohé znaky nového náboženského hnutí (viz Příloha č. 1 Charakteristika nového

² *Statistics: 2010 Report of Jehovah's Witnesses Worldwide* [on-line].

³ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 52.

⁴ *Velký sociologický slovník 1. díl*, s. 193.

⁵ VOJTÍŠEK, Z. *Vývoj společenství svědků Jehovových*, s. 84.

náboženského hnutí), proto Náboženská společnost svědkové Jehovovi je novým náboženským hnutím.⁶

Svědkové Jehovovi však odmítají toto začlenění. V literatuře svědkové uvádí, že „nejsou žádným kultovním náboženstvím ani sektou. Neoddělují se od společnosti. Nenásledují žádného lidského vůdce; jejich vůdcem je Ježíš Kristus.“⁷

1.1.2. Historie společnosti

Náboženská společnost svědkové Jehovovi byla založena roku 1870 v Pittsburgu v Pensylvánii (USA) jako důsledek druhého náboženského obrození v první polovině 19. století v USA. Společnost vyšla z myšlenek adventistického hnutí, které bylo motivováno kázáními Williama Millera (1782–1849), který vlivem soukromého studia Bible dospěl k závěru, že se Ježíš viditelně vrátí na tuto zemi 22. října 1844. Adventistické hnutí se rozšířilo také do Evropy. Adventisté (podobně jaké dnes svědkové) začali hlásat své učení „dům od domu“, ostře se obraceli proti všem denominacím, které považovali za „Velký Babylon“, „Nevěstku ze Zjevení Janova“. Když Kristus v roce 1844 nepřišel, nastalo velké zklamání a štěpení hnutí, někteří stanovili další data konce světa. Učením adventistů, převážně Georgem Storrssem a Georgem Stetsonem, byl ovlivněn i Charles Taze Russell (1862–1916), který založil společnost Badatelů Bible v roce 1870 - dnešní Náboženskou společnost svědkové Jehovovi. Russell od adventistického hnutí přejal celou nauku o Kristově přítomnosti a přiblížení se konce světa.⁸

Roku 1880 měl sbor Badatelů Bible 30 členů. Vedoucí sboru, Russell, začal vydávat časopisy *Siónská strážná věž* a *Zvěstovatel Kristovy přítomnosti*. Russell kladl důraz na členy sboru, aby horlivě rozdávali víru. Vydávané publikace se hlásaly z ampliónu na ulicích, roznášely se dům od domu. Každý rok se začaly pořádat sjezdy. Roku 1909 se ústředí společnosti svědků přestěhovalo z Pittsburgu do Brooklynu v New Yorku, kde sídlí dodnes. Na základě prococtví z Da 4 Russell vypočítal konec tohoto světa na rok 1914. Tento rok Russell očekával vzetí jeho sboru do nebe. Poté měl začít Armagedon (výsledná bitva se zlem na zemi, nástup vlády Ježíše Krista). Nic

⁶ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 52.

⁷ *Svědkové Jehovovi v České republice*, s. 12.

⁸ *Adventismus, historická perspektiva a současnost* [on-line].

z toho se však viditelně nestalo, proto mnozí opustili spolek Badatelů Bible. Až po čase došlo ke změně nauky, že v roce 1914 Ježíš skutečně začal kralovat v nebeském království, ale zatím neviditelně. Russell zemřel roku 1916 v 64 letech. Jeho nástupcem se stal J. F. Rutherford, poté Nathan Knorr.⁹ Dnes je organizace řízena z Brooklynu sedmičlenným Vedoucím sborem svědků. Hlavním nástrojem vedení organizace a hlásání její nauky zůstaly studijní publikace *Strážná věž*, *Probudte se!*¹⁰

Organizace svědků Jehovových se rozšířila postupně do celého světa. V roce 2011 svědkové působili v 236 zemích světa a měli 7 659 019 členů. V České republice bylo v roce 2011 15 534 členů svědků Jehovových.¹¹

1.1.3. Teologie společnosti

Svědkové Jehovovi jsou „celosvětová náboženská společnost lidí, kteří aktivně vydávají svědectví o Jehovovi Bohu a jeho předsevzetích, jež se týkají lidstva. Svou víru zakládají výhradně na Bibli.“¹² Bible je inspirované Boží slovo. Základní biblickou výzvou, a tedy posláním svědků Jehovových, je hlásat „pravdu“ o Božím království. Název svědkové Jehovovi pochází z Iz 43, 10: „Jste moji svědkové, je výrok Jehovův...“ Jehova je pravé Boží jméno (hebrejsky psáno v Písmu JHWJ), jedině toto jméno se má dle nauky svědků uctívat.¹³

Svědkové Jehovovi neuznávají trojici (božství Ježíše a Ducha svatého). V nauce svědků je Ježíš Kristus nejpodobnějším z Božích Synů, který byl stvořen Bohem na počátku všeho stvoření. Je totožný s biblickou postavou archanděla Michaela. Zde na zemi žil Ježíš jako dokonalý člověk, nyní vládne jako král v Božím království.¹⁴

Svědkové Jehovovi kladou důraz na nauku, podle které žijeme v posledních dnech. Konec světa byl tak jimi mnohokrát přesně stanoven (rok 1914, 1915, 1918, 1825, 1930, 1937, 1975), ale dle dnešní nauky svědků pouze Bůh ví, kdy konec skutečně nastane. Bude to však velmi brzy, protože Boží království již

⁹ *Jehovah's Witnesses. Faith in action* [DVD].

¹⁰ VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice*, s. 97.

¹¹ 2012. *Ročenka Svědků Jehovových*, s. 50.

¹² *Rozmluvy z Písem*, s. 324.

¹³ Tamtéž, s. 325.

¹⁴ Tamtéž, s. 325.

přišlo neviditelně v roce 1914. Ježíš toho roku svrhl definitivně satana z nebes a stal se králem. Satanovi, který je vládcem tohoto světa, zbývá proto už jen krátký čas, kdy může škodit lidem na zemi. Proto jsou od roku 1914 světové války, pohromy, aj. Konec tohoto světa nastane v bitvě zvané Armagedon.¹⁵ Země bude po Armagedonu vzkříšenými lidmi obnovena v ráj. Boží království bude zde na zemi, proto ji také Bůh stvořil. Bude v něm z nebes vládnout Ježíš spolu s 144 000 spoluvládci, tzv. pomazanými“. Počet 144 000 pomazaných vychází ze Zj 7, 4. Bůh si je vybírá dle svých měřítek. K pomazaným patří někteří první křesťané a vyvolení z Náboženské společnosti svědků Jehovových.¹⁶

Lidská duše není nesmrtelná, proto při smrti zaniká. Peklo v nauce svědků neexistuje. Nadějí pro mrtvé je vzkříšení. Vzkříšení budou ti, kteří projevují víru v Jehovu Boha a v Ježíše Krista; to znamená ti, kteří byli pokřtěni úplným ponořením, drží se Božích pravidel podle Bible, kážou druhým o Božím království, vykazují se skutky a nejsou „částí tohoto světa“.¹⁷

Svědkové Jehovovi „nejsou částí tohoto světa“ (narozdíl od jiných křesťanských náboženství). To znamená, že jsou politicky neutrální. Svědkové se neúčastní veřejných voleb, vojenské služby, válek, zbrojení, nezastávají žádné politické funkce, nezasahují do politického dění, nestávkují, aj. Svědkové svou exkluzivností odmítají být pod vládou satana, který vládne světu. Proto také neslaví žádné svátky (např. Vánoce, Velikonoce, Sv. Valentýna, masopust, MDŽ, 1. máj, aj.), protože svátky mají pohanský původ. Svědkové slaví pouze Památnou slavnost – výročí smrti Ježíše Krista, při které kolují tzv. symboly (chléb a víno). Přijímají z nich však pouze ti, kteří jsou vyvolení vládnout v nebeském království.¹⁸

1.2. Svátosti

Definice svátosti, jak ji chápou reformované i katolické církve, říká, že „jde o Kristem nařízené vnější a viditelné znamení, jímž se veřejně uskutečňuje a zaslubuje vnitřní a duchovní požehnání“. Pojem „svátost“ pochází

¹⁵ *Nesplněné prorocké předpovědi - co na to Písmo?* [on-line].

¹⁶ *Rozmluvy z Písem*, s. 325–326.

¹⁷ *Tamtéž*, s. 325–326.

¹⁸ MACHÁČKOVÁ, S. Rozhovor se Svědkem Jehovovým dne 1. 5. 2012.

z latinského výrazu *sacramentum*. Vulgáta tímto termínem na mnohým místech překládá řecké slovo *mysterion* (tajemství). V historii se počet svátostí měnil. Až Petr Lombardský (1100–1160) definoval sedm svátostí, které římskokatolická církev akceptovala a potvrdila na Tridentském koncilu (1545–1563). Katolické a pravoslavné církve uznávají sedm svátostí: křest, biřmování, svátost smíření, svátost eucharistie, svátost manželství, kněžství a pomazání nemocných. Evangelické církve uznávají z těchto svátostí pouze dvě: křest a Večeři Páně (eucharistii), protože tyto dvě svátosti je možné odvodit z přímého pokynu Ježíše Krista: „Svátostné obřady (tj. svátost biřmování ...) v Písmu nikde nestojí na stejné úrovni se křtem a Večeří Páně, jež jsou od prvopočátku spjaty s hlásáním evangelia a životem církve“.¹⁹ Zbylých pět svátostí katolických a pravoslavných církví reformace úplně neodstranila, avšak je nepokládá za svátosti, tj. „za dění, v nichž působí Bůh či Ježíš Kristus (prostřednictvím kněze či biskupa), nýbrž za úkony spadající spíše do oblasti péče pastýřské“.²⁰

Závaznost křtu a Večeře Páně dle učení evangelických církví vyplývá z ustanovení těchto svátostí samotným Kristem, který přikázal, aby byly nadále dodržovány. Tyto svátosti (křest a Večeře Páně) slouží jako symboly Božích činů.²¹

V této práci se budu zabývat pouze evangelickým pojetím svátostí.

1.2.1. Svátost křtu

Svátost křtu byla ustanovena Kristem, který vyzval učedníky k dodržování této svátosti. Kristus po svém vzkříšení posílá učedníky do celého světa, aby získávali nové učedníky a křtili je ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého (Mt 28, 19n). Slibuje jim také, že s nimi bude až do skonání tohoto věku. Ježíš povolal učedníky k práci, která neskončí dříve, než Ježíš přijde podruhé.²²

Křest dle evangelických církví stojí na počátku cesty křesťana. Je neopakovatelnou událostí. Je udílen s celoživotní platností. Touto svátostí člověk:

¹⁹ *Nový biblický slovník*, s. 981.

²⁰ FILIPI, P. *Ekumenická příručka*, s. 25.

²¹ *Nový biblický slovník*, s. 981.

²² Tamtéž, s. 982.

- vstupuje do trvalého společenství s Trojjediným Bohem a stává se Kristovým trvalým vlastnictvím,
- vstupuje do Těla Kristova a stává se jeho údý ve společenství se všemi pokřtěnými,
- vydává se na cestu následování Ježíše Krista, stává se učedníkem v síle Ducha svatého,
- celoživotně se zavazuje Bohu.²³

Katolické, pravoslavné a „tradiční“ evangelické církve křtí i malé děti, protože věří, že křest platí „bez ohledu na to, jak se v životě jednotlivce důsledky přijatého křtu promítají nebo nepromítají“. Mnohé evangelikální sbory, vyžadující osobní vyznání křtěného, křtí pouze dospělé (př. Bratrská jednota baptistů).²⁴

1.2.2. Svátost Večeře Páně

Večeře Páně byla ustanovena „na památku“ samotným Ježíšem před jeho ukřižováním. Dochované prameny dokazují konání Večeře Páně v raném křesťanství. „Pavel ani v nejmenším nepochybuje o tom, že se Večeře Páně bude praktikovat až do Kristova druhého příchodu, aby připomínala jeho smrt (1 K 11, 26).“²⁵

Ježíšovo vzkříšení ale změnilo smysl konání Večeře Páně, která není smuteční vzpomínkovou slavností, nýbrž radostným „stolováním s Kristem zvítězilym“. Vzpomínka na Zelený čtvrtek se mění v radostné setkávání učedníků se vzkříšeným Kristem. Ježíš řekl: „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mt 18, 20). Evangelické církve kladou důraz na společenství s Kristem při Večeři Páně. Chléb se láme tedy tam, kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu Páně. Přijímáním chleba křesťan vstupuje do nejužšího společenství s Kristem. Večeře Páně tedy nemůže být individuální záležitostí, nýbrž slavností celého Kristova lidu.²⁶

Evangelické církve vysluhují svátost Večeře Páně zpravidla čtyřikrát do roka, i když je v dnešní době tendence slavit tuto svátost častěji. Vysluhuje se

²³ FILIPI, P. *Ekumenická příručka*, s. 25.

²⁴ Tamtéž, s. 25–26.

²⁵ *Nový biblický slovník*, s. 982.

²⁶ FILIPI, P. *Hostina chudých*, s. 5.

„podobojí“ (věřící přijímají chléb a víno). Evangelické církve odmítají transsubstanciaci (učení římskokatolické církve, že při svátostném aktu dochází ke změně podstaty chleba a vína v tělo a krev Krista), přesto především luteráni věří, že Kristus je při večeři Páně reálně přítomen v živlech.²⁷ Dary chleba a vína přijímají v evangelických církvích všichni dospělí pokřtění věřící. Diskutovanou otázkou je přijímání darů dětmi. Například Českobratrská církev evangelická doporučuje „postupné vrůstání“ dětí do společenství církve, kterému odpovídají různé stupně účasti dětí na Večeři Páně.²⁸

1.3. Ekumenický rozhovor

1.3.1. Ekumenismus

Pojem ekumenismus pochází z řeckého slova *oikúmené gé* (obydlená země). Adjektivum „ekumenický“ má význam „celosvětový“. V církvi je tento pojem rozšířen od 4. století, kdy Konstantinopolský koncil (381) označil předchozí Nikajský koncil (325) za „ekumenický“ koncil v tom smyslu, že jeho rozhodnutí mají všeobecnou autoritu pro celou církev. Od 19. století nabývá pojem ekumenismus nového významu. Používá se pro postoje a snahy usilující o sblížení oddělených křesťanů. Tento význam se prosadil až dodnes.²⁹

Ekumenismus je tedy „uvědomělá a organizovaná snaha o spolupráci a sblížení křesťanských církví, jež se v minulosti rozdělily do útvarů navzájem odlišných svým učením, pojetím úřadu a svátostí.“ Jednota křesťanů není cílem, ale východiskem ekumenických snah, protože ji daroval Kristus. Ekumenické úsilí je snahou o postupné znovuoživení této jednoty.³⁰

Za počátek nového ekumenického hnutí v protestantství se pokládá světová misijní konference v Edinburgu roku 1910 (viz Příloha č. 2 Dějiny ekumenismu a Ekumenická rada církví v České republice), nicméně první ekumenické snahy sahají až do 1. století k apoštolům a apoštolským otcům. Dokladem je Apoštolský koncil kolem roku 50 (Sk 15).³¹

²⁷ FILIPI, P. *Křesťanstvo. Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*, s. 121–122.

²⁸ FILIPI, P. *Ekumenická příručka*, s. 29.

²⁹ FILIPI, P. *Církev a církev. Kapitoly z ekumenické eklesiologie*, s. 121.

³⁰ Tamtéž, s. 122.

³¹ Tamtéž, s. 121–128.

1.3.2. Ekumenický rozhovor o křtu v ČR

Ekumenické snahy vedoucí k uznání křtu mezi církvemi jsou poměrně vysoké. Většina křesťanských církví vnímá křest jako spojení člověka s Kristem, bez ohledu na církevní příslušnost. Proto většina křesťanských církví uznává platnost křtu. Tato platnost je dnes mnohdy stvrzena formálními dohodami o vzájemném uznání křtu. Výjimkou jsou církve, které neuznávají křest dětí, křtí na základě osobního rozhodnutí křtěného (př. Bratrská jednota baptistů, letniční a některé charismatické církve, někdy i Církev bratrská) nebo církve, které neuznávají křest udělený v jiném společenství (př. pravoslavné církve).³²

V roce 1994 vznikla dohoda o vzájemném uznání křtu mezi církví římskokatolickou a Českobratrskou církví evangelickou (viz Příloha č. 3 Dohoda o křtu). Podobné dohody o uznání křtu uzavřela v ČR římskokatolická církev také s Československou církví husitskou (1994) a Slezskou evangelickou církví augsburského vyznání (2001).³³

1.3.3. Ekumenický rozhovor o večeři Páně v ČR

Také v oblasti ekumenického dialogu o vysluhování Večeře Páně došlo k mnohým sblížením mezi církvemi. Přesto křesťané z různých církví či denominací, ač spojeni jedním křtem, nemohou spolu přijímat dary při večeři Páně.³⁴

„V nejobecnější rovině pro katolickou církev (a církve pravoslavné) platí, že Večeře Páně tvoří jakýsi vrchol svátostného života, takže je možná jen tam, kde již bylo dosaženo plného a naprostého společenství ve společné víře. Protestantské církve naopak většinou soudí, že společné slavení Večeře Páně je nebo se může stát důležitým krokem na cestě k plnému společenství a k prohloubení společné víry.“³⁵

Ekumenické snahy jsou přesto i v oblasti společného slavení Večeře Páně:

- Společné slavení Večeře Páně (eucharistie) je možné u katolických a pravoslavných křesťanů.

³² FILIPI, P. *Ekumenická příručka*, s. 26.

³³ Tamtéž, s. 26.

³⁴ Tamtéž, s. 30.

³⁵ Tamtéž, s. 30.

- Katolická církev umožňuje v „těžké nouzi“ udělit svátost Večeře Páně křesťanům jiných vyznání (evangelických), pokud o to požádají. Toto je dáno směrnicí České biskupské konference z roku 2002. Přijímající však musí souhlasit s minimem víry: „Že se nám Pán Ježíš Kristus, v eucharistii skutečně přítomný, dává jako dárce a dar pod způsobami chleba a vína, a tak buduje svoji církev.“
- Existuje model tzv. eucharistické pohostinnosti, podle kterého by se směli katolíci účastnit evangelické Večeře Páně, i když pro ně není plně platná. Tento model, který se občas praktikuje i v ČR, dosud nedošel k oficiálnímu schválení římskokatolickou církví.³⁶
- Evangelické církve většinou mohou společně slavit večeři Páně. Společné slavení je převážně mezi členy Leunberského společenství.³⁷

³⁶ FILIPI, P. *Ekumenická příručka*, s. 30–32.

³⁷ Tamtéž, s. 18.

2. Pojetí křtu u svědků Jehovových

V první kapitole „Vymezení pojmů“ jsem se také zabývala svátostmi v evangelických církvích. V této kapitole se zaměřím na specifika pojetí svátosti křtu v učení svědků Jehovových.

Bible dle učení svědků mluví o křtu vodou, křtu svatým duchem a ohněm. V této kapitole se budu zabývat pouze křtem vodou z pohledu svědků Jehovových.

2.1. Biblické ukotvení křtu

2.1.1. Ježíšův křest

Literatura svědků Jehovových klade důraz na Ježíšův křest, protože ve chvíli křtu se podle nauky svědků stal Ježíš Mesiášem neboli Kristem (obě slova, Mesiáš a Kristus, znamenají „pomazaný“) a byl ustanoven za budoucího krále. Ježíš byl pokřtěn Janem Křtitelem pravděpodobně ke konci roku 29 n. l. Po křtu na Ježíše sestoupil Jehovův duch neboli Boží činná síla.³⁸

Při křtu se podle Bible „otevřela nebesa“, z kterých sestoupila Boží činná síla. Tento jev svědkové Jehovovi vykládají symbolicky: otevřená nebesa značí „otevření mysli“. Ježíš se skrze otevřená nebesa rozpomenul, kým je. Když slyšel Jehovův hlas, poznal v něm svého Otce, s kterým žil v blízkosti miliardy let ještě před stvořením světa. Ve chvíli křtu se tak Ježíš rozpomenul na svůj dřívější život u Jehovy Boha, na jeho lásku a na jeho slova. To vyjádřil učedníkům slovy: „Já a otec jsme jedno.“ (J 10, 30).³⁹

Křest, kterým křtil Jan, nebyl vhodný pro Ježíše. Jan křtil ty, kteří chtěli činit pokání za své hříchy. Ježíš byl ale dokonalým člověkem, bezhříšným. Ježíš však trval na svém a chtěl být pokřtěn. Jeho křest nebyl symbolem pokání na odpuštění hříchů, ale toho, že přichází, aby konal vůli svého Otce Jehovy.⁴⁰

³⁸ *Co BIBLE doopravdy říká?*, s. 39–40.

³⁹ *Největší člověk, který kdy žil*, s. 42.

⁴⁰ *Tamtéž*, s. 41–42.

2.1.2. Křest prvních křesťanů

První Ježíšovi učedníci byly pokřtěni nejprve Janovým křtem v řece Jordán, kde Jan křtil. V J 4, 1 je psáno, že i učedníci křtili pod vedením Ježíše Krista. Tento křest měl ale stejný význam, jako křest Janův, tedy křest na odpuštění hříchů (J 4, 1n). Až po letnicích roku 33 n.l. Ježíš po svém vzkříšení před výstupem do nebe řekl učedníkům: „Jděte proto a činite učedníky z lidí všech národů, křtíte je ve jménu Otce a Syna a svatého ducha a vyučujte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.“ (Mt 28, 19n). Ježíš tak dal prvním svým učedníkům důležité poslání na této zemi: získávat další učedníky a křtít je „ve jménu Otce a Syna a svatého ducha“.⁴¹

První křesťané byli proto všichni pokřtěni. Křest byla výsada. Každý, kdo skutečně věřil Božím slovu, Boží pravdě, se nevyhýbal křtu. Neboť ve Sk 2, 41 je psáno: „Ti, kteří přijali jeho slovo srdcem, byli pokřtěni.“ „Když...uvěřili Filipovi, který oznamoval dobrou zprávu o Božím království a jménu Ježíše Krista, dávali se pokřtít muži i ženy.“ (Sk 8, 12).⁴²

2.2. Interpretace významu křtu

Tato podkapitola popisuje význam křtu u svědků Jehovových, protože „jasně porozumět významu křtu je důležité pro všechny, kdo chtějí sloužit Jehovovi a žít v jeho spravedlivém novém světě.“⁴³

2.2.1. Pravý křest

Podle nauky svědků Jehovových existuje pouze jeden pravý křest, protože je jen jedno pravé náboženství a jedna pravá víra (Ef 4, 5; 4, 13).⁴⁴ Pravé náboženství se pozná podle ovoce a lásky, která je mezi křesťany. Svědkové Jehovovi učí, že tuto pravou víru a křest mají oni, protože pouze oni splňují biblická kritéria stanovená jejich učením, které musejí splňovat praví Boží ctitelé, kteří:⁴⁵

⁴¹ *Uctíváme jediného pravého Boha. 12. Význam vašeho křtu.*

⁴² *Rozmluvy z Písem, s. 140.*

⁴³ *Uctíváme jediného pravého Boha. 12. Význam vašeho křtu.*

⁴⁴ *Svaté Písmo. Překlad nového světa. Biblické náměty k rozmluvám. 21. Náboženství.*

⁴⁵ *Co BIBLE doopravdy říká, s. 146–151.*

- „zakládají své učení na Bibli,
- uctívají jedině Jehovu a oznamují druhým jeho jméno,
- navzájem si projevují pravou lásku,
- přijímají Ježíše jako Boží prostředek k záchraně,
- nejsou částí tohoto světa,
- kážou o Božím království jako o jediné naději pro lidstvo.“⁴⁶

V nauce svědků Jehovových je tedy pouze jeden pravý křest, který je určen pro pravé křesťany jediného pravého náboženství, které zůstalo žít podle Bible, zatímco jiní se svou naukou odklonili. Při křtu se z člověka stává svědek Jehovův. Křtem si Jehova Bůh povolává člověka do služby pro jeho jméno (Ef 4, 5; 2 K 6,3n).⁴⁷

2.2.2. Křest na znamení obrácení

Ježíš řekl: „A tato dobrá zpráva o království se bude kázat po celé obydlené zemi na svědectví všem národům, a potom přijde konec.“ (Mt 24, 14). Základním posláním svědků Jehovových je tedy kazatelská činnost, zvěstování Božího království všem lidem po celém světě. Svědkové Jehovovi očekávají konec tohoto systému věcí, tj. konec vlády tohoto světa. Než tento konec nastane, svědectví o Božím království musí být hlásáno všem národům. Každému člověku musí být dána příležitost, aby svých hříchů litoval, obrátil se a přijal křest u svědků Jehovových na znamení zasvěcení se Jehovovi Bohu. Zda ale lidé poslechnou výzev svědků, to záleží na lidech samotných.⁴⁸

2.2.3. Křest na odpuštění hříchů

Před křtem je důležité obrácení se (tj. nevracet se k původním hříchům a zvyklostem, které jsou v rozporu s Božími zásadami, zanechat za sebou původní způsob života) a činění pokání (tj. dát najevo upřímnou lítost toho, co člověk v minulosti udělal). Křtem u svědků může člověk získat u Boha

⁴⁶ *Co BIBLE doopravdy říká*, s. 146–151.

⁴⁷ *Uctívejme jediného pravého Boha. 12. Význam vašeho křtu.*

⁴⁸ *Čemu svědkové Jehovovi věří?*, s. 9.

odpuštění hříchů, protože je tento křest „pravý“ a předchází mu lítost a pokání nad předchozím špatným způsobem života, kdy žil v moci satana.⁴⁹

Přesto to není křestní voda, skrz kterou jsou člověku odpuštěny hříchy, ale Bůh odpouští hříchy skrze víru v Ježíšovu výkupní oběť (tj. skrze víru v Ježíšovu smrt, která přinesla vyvoleným lidem záchranu), která předchází samotnému křtu. Křest sám o sobě odpuštění hříchů nepřináší. Křest má pouze potvrdit, že člověk uvěřil v Ježíše Krista jako Mesiáše (viz Sk 2, 23: „Čiňte pokání a ať je každý z vás pokřtěn ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů.“). Hříchy lidem mohly být odpuštěny jen tehdy, pokud činili pokání.⁵⁰

Z mnohých rozhovorů se svědky Jehovovými vyplynulo rozdílné vnímání hříšných lidí vně organizace a lidí, kteří „nejsou částí tohoto světa“. Jelikož je svět v moci satana, lidé vně organizace jsou hříšní a jsou ovládáni satanem. Aby mohli být spaseni, je nutné obrácení a především vstoupení do organizace svědků Jehovových, v které je právě uctívání, dodržování Božích nařízení a kázání pravdy o Božím království. Vstup do organizace je potvrzen právě křtem. Svědkové Jehovovi se snaží žít před Bohem bez hříchu. Samozřejmě každý člověk občas něco špatného udělá, důležité je toho ale litovat. Většina svědků, si ale neuvědomuje svůj vlastní hřích. Když mluví o hříchu, nemluví o sobě či organizaci, ale o světě a lidech v něm,⁵¹ protože svědkové Jehovovi dle jejich učení „nejsou částí tohoto světa“, stejně jako Ježíš řekl Pilátovi: „Mé království není částí tohoto světa.“ (J 18, 36). To také znamená, že neslaví svátky (protože mají pohanský původ), jsou politicky neutrální (neúčastní se veřejných voleb, nezasahují do politického dění, nezastávají žádné politické funkce), nechodí do válek ani na vojenskou službu, nestávkují, aj.⁵²

2.2.4. Křest nutný k záchraně

Kdo může být podle nauky svědků Jehovových spasen?

„Každý, kdo má víru v Jehovu, Ježíše Krista a jeho výkupní oběť a dává to veřejně najevo svými skutky (pěstuje dobré vlastnosti, vztahy, káže dobrou zprávu). Ten,

⁴⁹ MACHÁČKOVÁ, S. Rozhovor se Svědkem Jehovovým dne 1. 5. 2012.

⁵⁰ *Rozmluvy z Písem*, s. 141–142.

⁵¹ KEPKA, S. Rozhovor se Svědkem Jehovovým ve dnech 18. 11. 2011–24. 2. 2012.

⁵² *Co BIBLE doopravdy říká?*, s. 149–150.

*kdo činí pokání a nechá se pokřtít úplným ponořením ve vodě, drží se v životě Božích zásad, činí Boží vůli, podílí se na splňování Božího záměru.*⁵³

Křest je důležitým krokem na cestě do věčného života, k záchraně. Je také důležitou podmínkou pro záchranu (spasení).⁵⁴ Význam křtu svědků Jehovových je v jejich literatuře připodobněn k Noemově arše. Noemova rodina byla v arše zachráněna před utonutím. Archa rodinu „bezpečně nesla vodou“. Petr ve svém listě píše: „To, co tomu odpovídá, vás také nyní zachraňuje, totiž křest (ne odstranění tělesné špíny, ale žádost o dobré svědomí, vznesená k Bohu) skrze vzkříšení Ježíše Krista.“ (1 Pt 3, 21). Podobnou archou je organizace svědků Jehovových, která chrání člověka před utonutím v hříchu tohoto světa. Když byla stavba archy dokončena, Jehova Bůh zničil tehdejší svět. Podobně svědkům je dáno kázat zvěst o Božím království celé zemi (viz 2.2.2. Křest na znamení obrácení). Až tuto službu plně navrší, nastane bitva Armagedon a jí konec „tohoto systému věcí“.⁵⁵

*„Ti, kdo se v dnešní době zasvěcují Jehovovi na základě své víry ve vzkříšeného Krista, se na znamení tohoto zasvěcení dávají pokřtít. Nadále plní Boží vůli pro dnešní dobu a jsou zachraňováni z tohoto ničemného světa... Už nesměřují k záhubě, která čeká tento zkažený systém věcí. Jsou před tímto zničením uchráněni a Bůh jim dává dobré svědomí.*⁵⁶

Křest je rovněž důležitou součástí „označení“, díky kterému člověk může být zachráněn. Protože Bůh dal Ezdrášovi vidění, v kterém muž oděný plátnem označil na čele lidi, kteří „vzdychají a sténají nad všemi odpornými věcmi“. V Ezdrášově vidění byli ostatní neoznačení lidé navždy zničeni, ale ti, kdo byli označeni, byli zachráněni (Ez 9, 4–6).⁵⁷

2.2.5. Zasvěcení se Jehovovi Bohu

*„Dříve než byli pokřtěni, se Samaritáni a pohané museli osobně zasvětit Jehovovi, že mu budou sloužit jakožto uředníci jeho Syna. Tento význam křesťanského křtu ve vodě platí až dodnes.*⁵⁸

⁵³ MACHÁČKOVÁ, S. Rozhovor se Svědkem Jehovovým dne 1. 5. 2012.

⁵⁴ *Otázky mladých lidí. Praktické odpovědi*, kap. 37.

⁵⁵ *Uctíváme jediného pravého Boha*. 12. *Význam vašeho křtu*.

⁵⁶ *Tamtéž*. 12. *Význam vašeho křtu*.

⁵⁷ *Otázky mladých lidí. Praktické odpovědi*, kap. 38.

⁵⁸ *Uctíváme jediného pravého Boha*. 12. *Význam vašeho křtu*.

Křtem se člověk zasvěcuje především Jehovovi Bohu, zříká se sebe sama a slibuje Bohu, že konání Boží vůle bude v jeho životě vždy na prvním místě (Mt 16, 24; 1 Pt 3, 21).⁵⁹

„Křesťanský křest ve vodě je vnějším symbolem toho, že se křtěný úplně, bez výhrad a bezpodmínečně zasvětil skrze Ježíše Krista Jehovovi Bohu, aby činil Boží vůli.“⁶⁰

2.3. Příprava na křest

Křest ve vodě je požadavkem pro všechny svědkové Jehovovi, kdo chtějí mít vztah k Jehovovi Bohu. Je to veřejný projev lidské touhy Bohu sloužit. Člověk se jím zavazuje, že chce konat s radostí Jehovovu vůli.

2.3.1. Křest výhradně dospělých

Svědkové Jehovovi křtí výhradně ve víře dospělé osoby, na základě vlastního rozhodnutí, nikoli na základě nějaké tradice. Každý sám musí udělat tento krok, který je nutný k záchraně (tj. ke spasení, pro věčný život). Člověk může být pokřtěn, až když si plně uvědomuje, co to znamená být svědkem Jehovovým, když je rozhodnutý tuto odpovědnost vzít plně sám na sebe (Kaz 5, 4n). Proto není u svědků dána spodní věková hranice křtu, ale člověk by měl být dost starý na to, aby význam svého osobního zasvěcení se Jehovovi Bohu chápal.⁶¹ Křest nemluvnat tedy v Náboženské společnosti svědkové Jehovovi není možný, není ani biblický. Ježíš řekl, že učedníci mají činit nové učedníky a křtít je. Nemluvně nechápe ještě slovům, nemá víru. Zatímco Órigenés (185–254) napsal, že „je zvykem církve udílet křest i nemluvnatům“, náboženský historik Augustus Neander napsal: „Víra a křest vždy spolu souvisely; a tak je nanejvýš pravděpodobné, ... že křest nemluvnat byl v tomto období neznámý.“⁶²

⁵⁹ Písmo svaté. Překlad nového světa. Biblické náměty k rozmlouvám. 17. *Křest*.

⁶⁰ *Rozmluvy z Písem*, s. 140.

⁶¹ *Otázky mladých lidí. Praktické odpovědi*, kap. 37.

⁶² *Rozmluvy z Písem*, s. 141.

2.3.2. Nezbytné kroky před křtem

Člověk, který se rozhodne zasvětit se cele Jehovovi Bohu v organizaci svědků Jehovových, musí učinit mnohé změny ve svém životě a vydat se cestou, která se líbí Jehovovi. Než se Jehovovi zasvětit křtem, je nutné poznat pravdu a učit se konat Boží vůli v osobním životě. Měl by se řídit Božím slovem a mluvit o své víře s druhými, modlit se k Bohu a naslouchat jeho slovu - Bibli.⁶³ Pro křest jsou dle literatury svědků Jehovových nutné následující kroky:

- **Mít pravé poznání a víru**

Poznání Boha získává žadatel o křest nejen četbou Bible a další studijní literatury svědků Jehovových (př. časopisy *Strážná věž*), ale také svou účastí na sborových shromážděních svědků, protože pokud na ně bude docházet pravidelně, pravé poznání se prohloubí. Člověk nemusí znát celou Bibli, to není ani zatím možné, ale musí znát základní důležité pravdy (duše není nesmrtelná, důležitost Božího království, Boží jméno je Jehova, aj.), správně chápat důležité části Písma. Z pravého poznání roste pravá víra (Žd 11, 6).⁶⁴

- **Hlásat o Božím království**

I nepokřtěný by se již měl zapojit do kazatelské činnosti. Pro tuto službu musí předem získat pověření od starších sboru, kteří ho vyzkouší, zda rozumí základním biblickým naukám a věří v ně. Než ale nepokřtěný nastoupí do kazatelské služby, měl by svůj život dát cele do souladu s Biblickými nařízeními.⁶⁵

- **Činit pokání a obrátit se**

Činit pokání znamená litovat všech svých hříchů, kterých se dříve člověk dopustil (Sk 3, 19; Ř 3, 23). Obrácení se znamená zavržení chování, které je špatné v Božích očích (modlářství, smilství, „nebýt částí tohoto světa“, aj.), a pevné rozhodnutí, že člověk chce žít jen v souladu s Boží vůlí, i kdyby se tato vůle neshodovala třeba s požadavky státu (vojenská služba, aj.). Bez pokání

⁶³ *Otázky mladých lidí. Praktické odpovědi*, kap. 37–38.

⁶⁴ *Co BIBLE doopravdy říká?*, s. 176.

⁶⁵ Tamtéž, s. 177–178.

a obrácení se není možné žít v souladu s Biblií, a tedy ani být pokřtěn u svědků Jehovových.⁶⁶

- **Zasvětit se Jehovovi Bohu**

Zasvětit se Jehovovi Bohu může člověk v modlitbě, ve které mu slibuje úplnou oddanost. Bůh musí zaujmout první místo v životě člověka.⁶⁷

2.3.3. Praktická příprava na křest

Pokud se člověk svobodně rozhodne zasvětit se Jehovovi Bohu veřejně a toto zasvěcení stvrdit křtem, informuje o tomto rozhodnutí koordinátora rady starších ve sboru svědků, kam dochází na pravidelná shromáždění nebo s kterými je v kontaktu. Někteří ze starších poté s žadatelem o křest proberou otázky týkající se základních biblických nauk (viz Příloha č. 4 Otázky pokládané žadatelům o křest). Otázky jsou rozděleny do čtyř částí, které jsou možné probrat během tří hodinových rozhovorů (třetí a čtvrtá část se spojí v jeden hodinový blok). Každá část otázek by měla být probrána individuálně s jiným starším sboru. Po těchto blocích se starší sejdou a rozhodnou, zda žadatel může přijmout křest. Když usoudí, že žadatel chápe základní biblické nauky a věří v ně, schválí křest. Pokud starší sboru usoudí, že žadatel není zcela na křest připraven, učiní opatření vedoucí k postupnému naplnění požadavků křtu. Křest žadatele se poté uskuteční na nejbližším krajském nebo oblastním sjezdu svědků Jehovových.⁶⁸

2.4. Průběh křtu u svědků Jehovových

Křty se konají hromadně každý rok na sjezdech svědků (oblastních, krajských). Noví zájemci o vstup do organizace se křtí hromadně ve velkých bazénech na stadionech, kde sjezdy probíhají. Žadatel svým křtem tak veřejně před všemi přítomnými svědky prohlašuje, že má pravou víru vedoucí k záchraně (Ř 10, 10).

⁶⁶ *Co BIBLÉ doopravdy říká?*, s. 178.

⁶⁷ *Otázky mladých lidí. Praktické odpovědi*, kap. 37–38.

⁶⁸ *Organizování, abychom dovršili svou službu*, s. 174–175.

V roce 2011 bylo ve světě pokřtěno podle ročenky svědků Jehovových 263 131 lidí. V České republice bylo pokřtěno 274 osob.⁶⁹

2.4.1. Popis průběhu křtu

Na sjezdu svědků obvykle bývá před samotným aktem křtu přednesen proslov o jeho významu. Poté řečník vyzve všechny žadatele o křest, aby společně odpověděli na dvě otázky, kterými se tak veřejně před svědky přiznají ke své víře, v kterou budou následně pokřtěni.⁷⁰

Řečník se ptá na tyto dvě otázky, které jsou jednotné po celém světě:

„Činil jsi na základě výkupní oběti Ježíše Krista pokání ze svých hříchů a zasvětil jsi se Jehovovi v souladu s Jeho vůlí?“

„Porozuměl jsi, že svým zasvěcením a křtem se stáváš jedním ze svědků Jehovových ve spojení s jeho duchem vedenou organizací?“⁷¹

„Po kladné odpovědi ponoří adepta s rukama zkříženými na prsa pod hladinu (leží na zádech) a křtí ho ve jménu Otce i Syna a ducha svatého.“⁷²

2.4.2. Křest ponořením

Křest se děje úplným ponořením člověka do vody podle Bible. Křest ponořením se vyskytuje např. ve Sk 8, 38: „Oba sestoupili do vody, Filip a eunuch; a pokřtil ho.“ Svědkové Jehovovi nemají křest pouhým pokropením vody.⁷³ Slovo „křtít“ je překladem řeckého slova „*baptizein*“, které znamená „namočit, ponořit. Křest tedy znamená, že je člověk zcela namočen, tj. ponořen do vody.“⁷⁴

Křest je symbolické pohřbení dřívějšího starého způsobu života. Proto je důležité pro svědky být ponořen pod vodu, nikoli pokropen vodou. Následné vyzdvižení z vody naopak symbolizuje znovuoživení spolu s rozhodnutím, že od tohoto okamžiku chce nový svědek Jehovův plnit předně a vždy pouze Boží

⁶⁹ 2012. Ročenka Svědků Jehovových, s. 45–51.

⁷⁰ Co BIBLE doopravdy říká?, s. 182.

⁷¹ Svědkové Jehovovi a Strážná věž [online].

⁷² NECHOJDOMOVÁ, L. a kol. Svědkové Jehovovi a jejich misijní činnost [online].

⁷³ Rozmluvy z Písem, s. 140–141.

⁷⁴ Co BIBLE doopravdy říká?, s. 175.

vůli. Úplné ponoření se do vody je proto vhodným symbolem osobního zasvěcení se Jehovovi Bohu, nového začátku nového života.⁷⁵

2.4.3. Křest ve jménu Otce, Syna i svatého ducha

Být pokřtěn „ve jménu Otce“ podle nauky svědků znamená, že svědek uznává Boží jméno Jehova (Ž 83, 18: „Ty, jehož jméno je Jehova, ty sám jsi Nejvyšší nad celou zemí.“), Bůh je mu nejvyšší autoritou (2 Kr 19, 15: „Ó Jehovo... ty jediný jsi pravý Bůh.“), a tak svědek uznává Boží zákony (Iz 33, 22: „Jehova je náš Soudce, Jehova je Ten, kdo nám dává ustanovení, Jehova je náš Král.“) a miluje Boha nade vše (Mk 12, 30).⁷⁶

Křest „ve jménu Syna“ ukazuje na autoritu Ježíše Krista, jehož jméno znamená „Jehova je záchrana“. Bůh Ježíše po smrti povýšil, a tak se stal druhým nejvyšším, hned po Jehovovi. Z toho plyne dodržování Ježíšových přikázání, protože pocházejí přímo od Jehovy (J 15, 10).⁷⁷

Křest „ve jménu svatého ducha“ znamená uznávat Boží činnou sílu kterou Jehova uskutečňuje své záměry. Boží činná síla (neboli svatý duch) byla dána prvním apoštolům k tomu, aby hlásali evangelium a aby byla napsána Bible (2 Pt 1, 21). Ducha obdrželi také ostatní Bohem vyvolení ke kralování, avšak ostatní lidé ducha nemají. Svědek přesto uznává autoritu ducha studiem Bible a svými prosbami k Jehovovi Bohu. Úkolem člověka je pěstovat „ovoce ducha“ (Ga 5, 22n: „Láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, víra, mírnost, sebeovládání.“).⁷⁸

2.5. Etická dimenze křtu

„Když ses oddal Bohu, bude Bůh očekávat, že budeš podle toho žít. Dokaž tedy, že dodržíš slovo, a drž se tohoto rozhodnutí neboli oddanosti po celý život (Ž 50, 14.) Budeš-li se pevně držet Boží viditelné organizace, budou ti moci spolukřesťané pomáhat. Budou tě s láskou povzbuzovat a podporovat.“⁷⁹

⁷⁵ Uctíváme jediného pravého Boha. 12. Význam vašeho křtu.

⁷⁶ Tamtéž. 12. Význam vašeho křtu.

⁷⁷ Tamtéž. 12. Význam vašeho křtu.

⁷⁸ Tamtéž. 12. Význam vašeho křtu.

⁷⁹ Můžeš žít navždy v pozemském ráji, s. 251.

Jedním z požadavků pro věčný život je být pokřtěn pravým křtem. Samozřejmě nepokřtěné děti budou také zachráněny, až nastane konec tohoto světa, protože ještě nechápou význam křtu, nemohou se svobodně rozhodovat.⁸⁰ Ale dospělí lidé, kteří odmítli zvěst svědků Jehovových o Božím království a mohou se sami za sebe rozhodovat, nebudou zachráněni, protože dnes žijeme v období, kdy si Bůh rozděluje lidi na dvě skupiny. Na ty, kteří budou žít věčně v ráji a ty, kteří budou navždy zničeni. Toto rozdělování nastalo od roku 1914, kdy Ježíš svrhl satana na zem, kde mu zbývá pouze krátký čas, aby zemi škodil.⁸¹

Ten, kdo chce být zachráněn (spasen), musí být tedy oddaný Jehovovi Bohu celým svým životem, a tím oddaný i Boží viditelné organizaci, která jediná uctívá pravého Boha a je pravým náboženstvím.

„Bylo by [ale] chybné dospět k závěru, že křest sám o sobě je zárukou záchrany. Má hodnotu jen tehdy, jestliže se člověk opravdu zasvětil Jehovovi prostřednictvím Ježíše Krista a potom věrně až do konce plní Boží vůli. „Kdo vytrvá až do konce, ten bude zachráněn.“ (Mt 24, 13).⁸²

*„K Boží vůli, která se týkala Ježíše, patřilo také to, jak Ježíš využije svůj lidský život. Tento život měl být ukončen obětí smrtí. Také my máme předkládat své tělo Bohu a nadále žít obětavým způsobem života v souladu s Boží vůlí (Ř 12, 1–2.) Rozhodně bychom nejednali v souladu s Boží vůlí, kdybychom se záměrně, byť jen příležitostně, chovali jako lidé ve světě nebo kdybychom se zaměřovali na sobecké záležitosti a Bohu sloužili jen symbolicky. (1 Pt 4, 1–3; 1 J 2, 15n) Když se jistý Žid ptal, co musí dělat, aby získal věčný život, Ježíš mu ve své odpovědi potvrdil, že je **důležité žít po morální stránce čistě**. Potom však poukázal na něco ještě závažnějšího - na nutnost **být křesťanským učedníkem**, následovníkem Ježíše. To musí být v životě nejdůležitější. Nemůže to být odsunuto na druhé místo, až za snahy o získání hmotných věcí. (Mt 19, 16–21) Je nutné ještě jednou zdůraznit, že podle Boží vůle měl Ježíš vykonávat velmi důležitou činnost související s Božím Královstvím. Ježíš sám byl pomazán za Krále. V době, kdy byl na zemi, však také **horlivě vydával svědectví o Království**. Podobnou svědeckou činnost musíme vykonávat i my, a k tomu, abychom se jí horlivě věnovali, máme pádné důvody. Svou horlivostí ve svědecké činnosti dáváme najevo jednak vděčnost za to, že Jehova je svrchovaným Panovníkem, a jednak **lásku ke svým bližním**. (Mt 22, 36–40) Ukazujeme tím také, že jsme sjednoceni s ostatními Božími ctiteli*

⁸⁰ *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 250.

⁸¹ *Největší člověk, který kdy žil*, s. 443–445.

⁸² *Uctívejme jediného pravého Boha*. 12. Význam vašeho křtu.

*na celém světě. Ti všichni jsou rovněž hlasateli Království. Společně, v celosvětové jednotě, postupujeme k cíli, jímž je věčný život v pozemské říši tohoto Království.*⁸³

Ti, kdo chtějí žít věčně na zemi jako poddaní Boží vlády, musí v této době splňovat podle svědků Jehovových tyto podmínky:

- mít pravé poznání, tj. znát pravdu o Bohu, kterou hlásá organizace svědků (př. Sf 3, 9),
- spravedlivě jednat, tj. žít podle biblických přikázání a nauk,
- být oddanými Boží vládě, tj. být věrnými organizaci svědků Jehovových, vytrvat v ní (Mt 24, 13) a být horlivými zvěstovateli pravdy.⁸⁴

Svědkové Jehovovi jsou vedeni k tomu, aby křest příliš neodkládali, protože dnes žijeme v posledních dnech a křest je vnějším vyjádřením oddanosti Jehovovi Bohu, která je spolu s vytrvalostí sloužit Bohu (hlásat o Božím království, aj.) hlavní vstupenkou do věčného života. Když je člověk pokřtěn, stává se řádným členem Náboženské společnosti svědkové Jehovovi. Tito členové musí vykazovat již aktivně svou službu, proto měsíčně odevzdávají lístky s údaji o hodinách strávených kazatelskou službou. Křest je vstupem do aktivní činnosti pro Jehovovo království, a tím i vstupem do věčného života, pokud svědek Jehovův vytrvá.

⁸³ *Uctívejme jediného pravého Boha. 12. Význam vašeho křtu.*

⁸⁴ *Můžeš žít navždy v pozemském ráji, s. 127–133.*

3. Pojetí Večeře Páně u svědků Jehovových

Svědkové Jehovovi neslaví žádné svátky (velikonoční svátky, Vánoce, narozeniny, aj.). Jediným svátkem, který slaví, je Památná slavnost, což je obdoba Večeře Páně konané v evangelických církvích. Tato kapitola popisuje obdobu této svátosti Večeře Páně ve společenství svědků Jehovových.

3.1. Interpretace biblických textů o Památné slavnosti

Svědkové Jehovovi ve své literatuře uvádějí, že Ježíš Kristus ustanovil Památnou slavnost roku 33 n. l. večer před 14. nisanem o židovské slavnosti Pesach. O ustanovení Památné slavnosti, někdy zvané Pánova večeře, vypráví tři evangelisté (Mt 26, Mk 14, Lk 22). Ježíš po Jidášově odchodu bere do rukou chléb, pronáší nad ním děkovnou modlitbu, láme ho a dává učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte. To znamená mé tělo.“ (Mt 26, 26). „...které má být dáno ve váš prospěch. Stále to číňte na mou památku.“ (Lk 22, 19). Když každý z učedníků pojedl chléb, Ježíš pronesl požehnání nad vínem, zřejmě nad čtvrtým pohárem vína používaném při slavnosti Pesach. Poté podává kalich učedníkům a říká: „Tento pohár znamená novou smlouvu mocí mé krve, která má být vylita ve váš prospěch.“ (Lk 22, 20). O poháru tak Ježíš říká, že se stal „novou smlouvou“. Dary jsou dle svědků symbolem konkrétní smlouvy, smlouvy mezi Bohem a vyvoleným lidem. Symboly chleba a vína v nauce svědků Jehovových nepředstavují skutečné Ježíšovo tělo a Ježovu krev. Tuto nauku římskokatolické církve označují za kanibalismus.⁸⁵

Památná slavnost nahradila židovský Pesach, který je slaven pouze jednou ročně na 14. nisanu. Ježíš si přál, aby slavnost probíhala „na jeho památku“ smrti. Proto svědkové Jehovovi slaví Památnou slavnost pouze jednou ročně, nikoli jako „křesťanská náboženství“, která obdobu této slavnosti slaví každý den, týden, či měsíc.⁸⁶ Svědkové Jehovovi slaví tento svátek vždy večer před 14. nisanem (podle židovského kalendáře). O této slavnosti si všichni

⁸⁵ *Co BIBLE doopravdy říká?*, s. 206–207.

⁸⁶ *Největší člověk, který kdy žil*, s. 380.

svědkové připomínají Ježíšovu smrt.⁸⁷ Dary, chléb a víno, však nepřijímají. Tyto dary mohou přijímat pouze vyvolení, protože Ježíš ustanovil tuto slavnost mezi svými nejbližšími vyvolenými, kterým slíbil, že jim v nebeské království připraví trůny či místa (viz 3.2. Nauka o malém stádu).⁸⁸ Nová smlouva, kterou Ježíš ustanovil při poslední večeři s učedníky, byla tedy ustanovena mezi Bohem a pouze 144 000 vyvolenými „duchem zplozenými křesťany“. Začala platit po Ježíšově smrti.⁸⁹

Památná slavnost tak umožnila v nauce svědků Jehovových utvořit dvě skupiny lidí, kteří budou vzkříšeni do věčného života. První skupinou jsou vyvolení, tzv. malé stádo, kteří budou vládnout jako králové. Tato skupina se nazývá „královské kněžstvo“ a vytvoří spolu nebeský národ. Druhou skupinu tvoří poddaní, kteří budou po Armagedonu vzkříšeni na tuto zem⁹⁰

3.2. Nauka o malém stádu

3.2.1. Biblické ukotvení nauky

Malé stádo je v Bibli pojmenováno také jako „sbor živého Boha, Boží sbor, nevěsta, Beránkova manželka, Kristovo tělo, Boží chrám, Boží Izrael, nový Jerusálém“.⁹¹

Nauka o malém stádu čítajícím 144 000 Bohem vyvoleného nebeského kněžstva, králů, je založena na jednotlivých novozákonních verších.

Již Pán Ježíš označil 144 000 vyvolených za malé stádo, kterému přislíbil Boží království:

*„Neměj strach, malé stádo, protože váš Otec schválil, že vám dá království.“
(Lk 12, 32).*

Další verše se nachází až ve Zjevení Janově, ve kterých Ježíš jako obětovaný Beránek vykoupil Bohu osoby vybrané ze všech národů a ras, aby kralovali nad zemí:

⁸⁷ *Největší člověk, který kdy žil*, s. 380.

⁸⁸ *Co Ježíš učil o Božím království*, s. 8–10.

⁸⁹ *Největší člověk, který kdy žil*, s. 380–381.

⁹⁰ *Tamtéž*, s. 381.

⁹¹ *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 126.

*„Svou krví jsi koupil Bohu osoby z každého kmene a jazyka a lidu a národa a udělal jsi z nich království a kněze našemu Bohu a mají kralovat nad zemí.“
(Zj 5, 9n).⁹²*

Bůh si začal vybírat od Ježíšovy smrti 144 000 vyvolených, kteří jsou hodni nebeské královské hodnosti. O jejich počtu se píše např. ve Zj 14, 1:

„Beránek stál na hoře Sion a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kdo mají na svém čele napsáno jeho jméno a jméno jeho Otce.“⁹³

Těmto vyvoleným králům bude dána moc soudit, protože vytrvali ve zkouškách (Zj 20, 4):

„A viděl jsem trůny a byli tam ti, kteří se na ně posadili, a byla jim dána moc, aby soudili. Ano, viděl jsem duše těch, kteří jsou popraveni sekerou za svědectví, jež vydávali o Ježíšovi, a za to, že mluvili o Bohu, a ty, kteří neuctívali ani divoké zvíře, ani jeho obraz a nepřijali označení na čelo ani na ruku.“⁹⁴

3.2.2. Členové malého stáda

Literatura svědků Jehovových uvádí, že někteří praví svědkové Jehovovi žili již v době před Ježíšem. K prvním svědkům patří Ábel. Tito starozákonní svědkové však nebudou vládnout, ale budou vzkříšeni na tuto zem, protože „nezažili splnění slibu“ nové smlouvy, kterou Bůh učinil skrze smrt Ježíše Krista (Žd 11, 39n).⁹⁵

Nauka svědků Jehovových popisuje výběr králů do nebeského království, který začal až po smrti Ježíše Krista, tedy po roce 33 n. l. Brzy poté Poté si Bůh přestal vybírat králem, protože od Ježíšovi nauky se raná církev prý velmi brzy odchytila především svým zájmem o státní moc, ale také naukou (postupně se utvářela nauka o božství Ježíše Krista, dále z ní vznikla postupně nauka o trojici) nebo křtem nemluvňat, aj. Proto možnost kralovat obdržela pouze malá skupina prvních pravých křesťanů. Jelikož lidé nepoznali pravdu, mnozí čistého srdce, kteří žili do roku 1914 budou vzkříšeni na tuto zem, kde dostanou druhou šanci v pravdě uctívat Jehovu Boha. Svědkům Jehovovým se ale podařilo obnovit pravou nauku, pravé křesťanství, které bylo za prvních apoštolů. Proto jim Bůh dal nařízení kázat pravdu o Božím království. Ti, kteří jí neuposlechnou, budou navždy zničeni. Většina králů nebeského království je vybrána tedy ze svědků Jehovových. Nikdo

⁹² Rozmluvy z Písem, s. 391.

⁹³ Tamtéž, s. 391.

⁹⁴ Svaté Písmo. Překlad nového světa. Biblické náměty k rozmluvám. 44. Život.

⁹⁵ Tamtéž. 33. Svědkové Jehovovi; 44. Život.

z jiného náboženství se stát králem nemůže, protože nemá pravé poznání, ke kterému svědkové Jehovovi dospěli.⁹⁶

Kdo z prvních křesťanů patří do malého stáda dle nauky svědků? Petr dostal od Ježíše tři klíče od nebeského království (Mt 16, 19: „Dám ti klíče nebeského království...“). Těmito klíči otevřel křesťanům možnost vládnout v Božím království. Prvního klíče použil o letnicích pro kající židé, když jim kázal o možnostech záchrany a oni se obrátili. Druhým klíčem uvedl do nebeského království věřící samaritáni. V roce 36 použil třetího klíče pro Kornélia a jeho přátelé. Později k vybrané skupině králů přibyl ještě apoštol Pavel a Timoteus (2 Tm 2, 12).⁹⁷

Dnes už žije zde na zemi pouze tzv. ostatek. Proto je jisté, že se blíží konec tohoto světa. Ročenka svědků Jehovových za rok 2011 udává 11 824 vyvolených.⁹⁸ V České republice není (roku 2011) vyvoleným nikdo. Jednoho vyvoleného mají na Slovensku.⁹⁹

Jelikož Ježíš vládne v Božím království od roku 1914, vyvolení, kteří již zemřeli, již byli vzkříšení a vládou v nebeském království.¹⁰⁰

3.2.3. Podmínky pro schválení vyvolených

Bible udává mnoho podmínek, podle kterých svědek Jehovův může poznat, zda je vyvolený pro nebeské království. Vyvolený člověk musí být „znovuzrozený“ z vody křtu a být zplozen duchem Božím. Tak se stane Božím synem či dcerou. Toto znovuzrození prožil Ježíš a pomazaní lidé. To znamená, že ducha svatého nemají všichni věřící křesťané, ale pouze Ježíš a „malé stádo“.¹⁰¹ Bůh skrze svého svatého ducha v pomazaných lidech dnes nedělá ale žádné zázraky. Tento dar byl dán pouze Ježíši a prvním učedníkům.¹⁰² Poté dary pominuly, ale zůstala bratrská láska. Proto pokud některá náboženství uzdravují, děje se to

⁹⁶ KEPKA, S. Rozhovory se Svědkem Jehovovým ve dnech 18. 11. 2011–24. 2. 2012.

⁹⁷ *Největší člověk, který kdy žil*, s. 197.

⁹⁸ *2012. Ročenka Svědků Jehovových*, s. 55.

⁹⁹ KEPKA, S. Rozhovory se Svědkem Jehovovým ve dnech 18. 11. 2011–24. 2. 2012.

¹⁰⁰ *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, s. 173.

¹⁰¹ *Rozmluvy z Pisem*, s. 415.

¹⁰² *Co Ježíš učil o Božím království*, s. 8–10.

z moci satana (Mt 24, 24: „Povstanou totiž falešní Kristové a falešní proroci a budou dávat velká znamení a divy, aby zavedli na scestí.“).¹⁰³

Jistotu, že někteří lidé jsou vyvoleni pro nebeské království, dává Boží duch (Ř 8, 16: „Duch sám vydává svědectví s naším duchem, že jsme Boží děti.“)¹⁰⁴ Božími dětmi dle nauky svědků nejsou všichni lidé věřící v Krista, ale pouze vyvolení (J 1, 12n; 2 K 6, 18; Ef 1, 5; 1 J 3, 1).

Shrnutí podmínek pro výběr vyvolených:

- být pokřtěn pravým křtem ponořením,
- narodit se z ducha,
- dostat potvrzení svého vyvolení od Božího ducha,
- horlivě hlásat zprávu o Božím království,
- mít ovoce Ducha svatého (lásky, radost, pokoj, shovívavost, laskavost, dobrota, víra, mírnost, sebeovládání),¹⁰⁵
- zůstat věrný Jehovovi Bohu i ve všech zkouškách, vytrvat,
- být vyzkoušeným (řadou let strávených v organizaci svědků Jehovových) a osvědčeným následovníkem.¹⁰⁶

Do nebe proto nemohou dle nauky svědků žádné děti, protože nebyly vyzkoušeny řadu let v křesťanské službě, ve věrnosti Jehovovi. Děti budou vzkříšeny k životu na zemi.¹⁰⁷

3.2.4. Význam Památné slavnosti pro ostatek malého stáda

Památná slavnost slouží „ostatku malého stáda“ jako připomínka Kristovy smlouvy mezi Bohem a vyvoleným lidem, kterému je podle Bible přislíbeno kralovat nad zemí. Ježíš řekl učedníkům: „Stále to číňte *na mou památku*.“ (Lk 22, 19). Památnou slavností svědkové Jehovovi také „*ohlašují Pánovu smrt, dokud on nepřijde*“ (1 K 11, 26).¹⁰⁸

¹⁰³ Rozmluvy z Písem, s. 369–373.

¹⁰⁴ Co BIBLE doopravdy říká?, s. 208.

¹⁰⁵ Rozmluvy z Písem, s. 71; 415.

¹⁰⁶ Můžeš žít navždy v pozemském ráji, s. 123–124.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 124.

¹⁰⁸ Rozmluvy z Písem, s. 237; s. 391.

Nová smlouva je důležitá pro ostatek malého stáda svědků Jehovových také proto, že umožnila vytvořit neveský národ – královské kněžstvo. Ježíš vystoupil do nebe, aby těmto vyvoleným připravil místo.¹⁰⁹

Hlubokým významem slavení Památné slavnosti je odpuštění hříchů. Ježíš svou smrtí na kůlu (nikoli na kříži, jak učí mnohá náboženství) smyl hříchy těmto 144 000 vyvoleným.¹¹⁰

Pouze vyvolení „s nebeskou nadějí“ mohou přijímat z darů chleba a vína při Památné slavnosti, protože pouze oni jsou účastníky nové smlouvy.¹¹¹

3.3. Význam Památné slavnosti pro svědky s pozemskou nadějí

Svědkové Jehovovi, kteří mají pozemskou naději (tj. nebudou kralovat), nemohou přijímat z darů při Památné slavnosti. Nejsou jim nyní odpuštěny hříchy. Ježíš svou smrtí smyl hříchy pouze vyvolených pro jejich znamenité skutky. Ostatní lid „s pozemskou nadějí“ bude mít užitek z Ježíšovy oběti postupný, a proto těmto lidem budou odpuštěny hříchy až po vzkříšení na zem. Ježíš Kristus zemřel za všechny lid, aby mu dal možnost očistit se od hříchu.¹¹²

„Ocenění pro toto podivuhodné opatření by na nás mělo zapůsobit tak, abychom se horlivě podíleli na skutcích, jimiž Kristus pověřil své pravé následovníky.“¹¹³

Mnozí lidé budou dle nauky svědků Jehovových vzkříšeni na zem. Tuto nauku svědkové obhajují těmito biblickými verši:

- Ž 72, 8: „A bude mít poddané od moře k moři a od Řeky do konců země.“
- Zj 7, 9: „Pohleďme, velký zástup, který žádný člověk nemohl sečíst, ze všech národů a kmenů a lidí a jazyků, jak stojí před trůnem a před Beránkem...“
- Mt 5, 5: „Šťastní jsou [lidé] mírné povahy, protože zdědí zemi.“

¹⁰⁹ *Největší člověk, který kdy žil*, s. 381.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 381.

¹¹¹ *Co BIBLE doopravdy říká?*, s. 207.

¹¹² *Rozmluvy z Písem*, s. 392–393.

¹¹³ Tamtéž, s. 392–393.

Lidem, kteří budou vzkříšeni na tuto zem, slouží Památná slavnost jako připomínka toho, „co učinil Ježíš a jeho nebeský Otec, aby opatřili lidstvu únik z odsouzení k smrti.“¹¹⁴ To znamená, že svědkové Jehovovi svou účastí na Památné slavnosti děkují Bohu za Ježíšovu oběť na kůlu, která je označena jako výkupné, protože tímto skutkem Ježíš vykoupil z hříchu vyvolený lid a dal také možnost ostatním lidem dosáhnout odpuštění hříchů.¹¹⁵ Ježíšovo „výkupné“ může přinést lidem věčný život, ve kterém jim Bůh také odpustí hříchy (viz J 3, 16), pokud lidé projeví pravou víru v Ježíše, tj. budou žít podle toho, co Ježíš učil, a budou dodržovat Boží přikázání.¹¹⁶

3.4. Průběh Památné slavnosti

V této podkapitole čerpám z vlastní návštěvy sboru svědků Jehovových při Památné slavnosti konané 8. dubna 2012.

Svědkové Jehovovi se scházejí po celém světě večer před 14. nisanem (podle židovského kalendáře). Nezáleží, na jaký den v roce podle evropského kalendáře toto datum připadne. Čas začátku Památné slavnosti není určen Vedoucím sborem, proto se může měnit vzhledem k individuálním potřebám sboru. Památná slavnost však musí začít po západu slunce.

Památná slavnost je jedinou a největší slavností svědků Jehovových. Proto na ni zvlášť připravuje každý sbor pozvánky, které rozdávají lidem při kazatelské službě. Na tuto slavnost se také sejde nejvíce svědků a mnoho jejich „příznivců“ za celý rok. Počet účastníků se sčítá, výsledky se posílají do centra svědků Jehovových v Brooklynu. V roce 2011 bylo Památné slavnosti přítomno celkem 19 374 737 lidí p celém světě.¹¹⁷

Shromáždění při Památné slavnosti začíná společnou písní. Poté následuje přivítání a promluva o důvodu setkání. Po úvodu je hlavní přednáška na téma, které je jednotné po celém světě. Tento rok (2012) si svědkové Jehovovi vyslechli přednášku s názvem: „Jak si představujete Ježíše?“ Přednáška vypoovídala o postavení Ježíše Krista. Hlavními důrazy přednášky bylo, že Ježíš

¹¹⁴ *Největší člověk, který kdy žil*, s. 380.

¹¹⁵ *Co BIBLE doopravdy říká?*, s. 56.

¹¹⁶ *Ježíš Kristus. Jak se jeho poselství týká vás*, s. 11.

¹¹⁷ *2012. Ročenka Svědků Jehovových*, s. 55.

není novorozeným dítětem, proto svědkové Jehovovi nemohou slavit Vánoce, Ježíš není ani umírajícím mužem na kůlu (jeho smrt si pouze podle jeho slov jednou ročně svědkové připomínají). Ježíš je dnes mocným králem nebeského království, kterému vládne neviditelně od roku 1914.

Při Památné slavnosti v Sále království je vpředu obvykle naaranžovaný stůl s dary, chlebem a vínem. Ve sboru svědků Jehovových ve Svitavách v roce 2012 byly na stole tři poháry vína a tři talíře s chlebem. Na každém z talířů byly 4 chlebové placky. Tvar, výroba či chuť chleba nejsou přesně určeny. Tento rok (2012) sbor svědků ve Svitavách použil celozrnné chlebové placky ve velikosti obvodu hrnku. V roce 2011 použili bílé pečivo (bulky).

Po přednášce je vyzván jeden ze starších sboru, aby se pomodlil nad dary chleba. Poté se posílají talíře s chleby po celém sále. Každý účastník Památné slavnosti obdrží talíř s dary a pošle dále. Podobně se starší poté modlí nad poháry vína, které se také posílají po lidech. Přijímat z darů mohou pouze vyvolení. Pro ostatní lidé jsou dary pouhým symbolem. Starší sboru počítají, kolik lidí přijímalo dary, tedy kolik je vyvolených. Toto číslo se posílá opět do řídicího centra organizace v Brooklynu.

Na závěr shromáždění svědkové zpívají píseň. Tou shromáždění končí.

4. Možnosti a meze ekumenického rozhovoru o svátostech

Cílem této kapitoly i celé práce je „nastítnit možnosti a meze ekumenického rozhovoru o svátostech se svědky Jehovovými“. V předchozích kapitolách jsem vymezila učení svědků Jehovových o křtu a Večeři Páně. Popis nauky svědků o svátostech nyní umožní objektivní náhled na případné možnosti ekumenického rozhovoru. Je snad otázkou času, kdy se svědkové Jehovovi otevřou širší společnosti i ostatním církvím a zapojí se do ekumenických dialogů? Bude někdy ekumenický rozhovor se svědky Jehovovými možný? V jaké oblasti by si mohli svědkové porozumět s evangelickými církvemi a v jakých oblastech naopak není možné zatím dosáhnout jakýkoli pokrok? Touto kapitolou se pokusím odpovědět na dané otázky a specifikovat možnosti případného budoucího ekumenického rozhovoru evangelických církví se svědky Jehovovými.

Mnohé závěry této kapitoly poskytují vlastní subjektivní vhled do problematiky, který je však podložen primární literaturou svědků Jehovových nebo rozhovory s členy této organizace. Tato kapitola otevírá budoucnost. Otevírá možnosti ekumenického rozhovoru, které sice dnes nejsou pro většinu lidí představitelné, avšak i nauka svědků prochází změnami, které mohou vést k tomu, že za několik desítek let bude možné navázat první dialog se svědky Jehovovými, aniž by se očekávala hned spolupráce.

Tam, kde necituji, vycházím z vlastních úvah, které jsou však podloženy základní znalostí nauky svědků Jehovových získané četbou primární literatury svědků, a z rozhovorů se svědky Jehovovými ve Svitavách a v Olomouci.

4.1. Vztah svědků Jehovových k jiným křesťanským církvím

V této podkapitole se zabývám vztahem svědků Jehovových k jiným křesťanským církvím. Znalost této nauky je důležitá z hlediska pochopení současné možnosti ekumenických dialogů se svědky Jehovovými.

4.1.1. O vztahu ke světu – z rozhovoru se svědky Jehovovými

Následující otázky a jejich odpovědi pramení z osobního rozhovoru se staršími sboru svědků Jehovových. Získané odpovědi na otázky jsou zestručněny:

- Co je to pravé poznání? Jak je důležité? Jak pravého poznání dosáhnout?

Pravé poznání je poznání Božích pravd na základě studia Bible. Pravé poznání lze dosáhnout pravidelným studiem Bible a časopisů Strážná věž, v kterých je Bible správně vykládána. Vedoucí sbor totiž věnuje celý svůj čas ke studiu Bible, a tak dokáže vykládat Bibli pouze Bibli a jejich výklad je správný. Pravé poznání je velice důležité, protože pokud dnes člověk odmítne pravé poznání, nebude moci být spasen.

- Mají také jiné církve než svědkové Jehovovi pravé poznání?

Ne. Mnoho lidí čte Bibli, ale nežijí podle ní. Žijí ve lži, kterou jim jejich představitelé náboženství předkládají a která není biblická. Svědkové Jehovovi si nevybírají, co se jim z Bible líbí a co ne, proto když je zakázáno v Bibli přijímat krev, svědkové ji nepřijímají. Svědkové se snaží řídit podle Božích přikázání a žít čestně, podle pravého poznání.

- Někteří lidé z organizace svědků Jehovových odešli, jaký postoj zaujímají svědkové k těmto lidem? Mohou tito lidé být spaseni?

Tito lidé jsou duchovně nemocní. Jejich záchrana (spása) je málo pravděpodobná, protože jedině ten, kdo vytrvá až do konce, do závěru tohoto politického systému (do Armagedonu), bude zachráněn (Mt 24:13). Ti, kteří byly členy svědků Jehovových a odpadli od této organizace, již nemají naději na věčný život na zemi (Žd 6, 4–6). I Ježíš varoval před odpadlíky (Mt 23, 15–24), protože znevažují kazatelské a učitelské dílo, kterým Ježíš pověřil své následovníky (Lk 6, 46). Ti, co opustí pravou organizaci, se proto již nesmí stýkat se svědky (2 J 9, 10; Ř 16, 17n), protože „odpadlík ničí svými ústy svého bližního“ (Př 11, 9), a tak by mohl pravého křesťana také odvést od Boha. A tito odpadlíci nebudou vzkříšeni ani na zem, protože je psáno: „Před něho [Boha] nevejde žádný odpadlík.“ (Jb 13, 16).

- Mohou být spaseni lidé z jiných náboženství nebo nevěřící?

Dnes ne. Lidé, kteří v dnešní době odmítli pravé poznání hlávané svědky Jehovovými, nebudou moci být vzkříšeni. Proto hlavním posláním svědků je kázat o Božím království, aby všem lidem dali možnost přijmout evangelium, než přijde

konec tohoto systému světa. Pokud lidé dostali pravého poznání a úmyslně činí to, co je špatné a proti Bibli (př. sex před manželstvím, modlářství, aj.), ačkoli poznali Boží vůli, hřeší možná proti svatému duchu. A ty, kteří takto hřeší a nečiní pokání, Bůh nevzkřísí (př. Mt 12, 32). Někteří lidé, kterým nebyla tato zvěst ohlášena, budou spaseni a bude jim dána druhá šance (to platí i pro někteří lidé, kteří žili před tím, než vznikla organizace svědků Jehovových). Pokud v druhé šanci po vzkříšení selžou, Bůh je ze světa odstraní. O tom se píše v Bibli jako o druhé smrti (př. Zj 2, 11).

- **Co je to hřích?**

Hřích je porušení Božích zásad – nedoručení se zásad Bible. Kvůli přestupku prvních lidí, Adama a Evy, se lidé odcizili Bohu a ztratili dokonalost. Proto má každý člověk dědičné vrozené slabosti. Lidé hřeší, to znamená, že dělají chyby, jimiž se oddalují od Jehovy Boha. Svět je hříšný, protože ho má od prvního hříchu v ráji v moci satan (Mt 4, 9). V roce 1914 Ježíš jako archanděl Michael svedl se satanem boj, v němž Ježíš vyhrál, svrhl satana na zem a zde mu zbývá krátký čas, aby škodil zemi. Mnozí lidé jsou dnes ovládáni satanem.

- **Jak se hříchu vyvarovat?**

Vyvarovat se zlého můžeme pouze tak, že s ním nic nebudeme mít společného. Svědkové Jehovovi proto nejsou částí tohoto světa. Vyvarovat se hříchu můžeme jediné pravým uctíváním Boha, zaměřovat se na duchovní věci (činění Boží vůle, služba, shromažďování se spolu s věřícími, pravidelné studium Bible, modlitba, rozjímání). Pokud známe Boží nařízení a přesto vědomě je porušujeme, stávají se z nás Boží nepřátelé. To je fakt, nad nímž je potřeba se hluboce zamyslet. Jak jsme si totiž ukázali, mzda hříchu je smrt. Postoj k hříchu je tedy otázkou života a smrti.

- **Jaký vztah měl Ježíš ke světu? Jaký ho máte vy?**

Svědkové mají stejný vztah ke světu, jako měl Ježíš. Ten řekl Pilátovi: „Mé království není částí tohoto světa.“ (J 18, 36). To znamená, že Ježíšovi následovníci se nemají podílet na aktivitách, na vládách tohoto světa, protože panovníkem světa je ďábel (Mt 4, 8n). Mají se podřizovat a být poslušní nebeskému království. Svědkové jsou proto politicky neutrální (nevolí, nevstupují do politických stran). Přesto Ježíš řekl: „Splácejte Césarovy věci Césarovi, ale Boží věci Bohu.“ (Lk 20, 25). Právě ctitelé tedy zároveň dodržují zákony dané země. Kdyby došlo ale ke střetu zájmů Božích se státními, tak jsou svědkové povinni poslouchat Boha (Sk 5, 29).

Shrnutí: Pohled svědků Jehovových na jiné křesťanské církve či denominace je v současné době negativní. Vyplývá to nejen z rozhovoru se svědky Jehovovými, ale také z mnohých jejich publikací (př. *Dávejte pozor sami na sebe a na celé stádo, Co BIBLE doopravdy říká?*, *Rozmluvy z Písem*, aj.) a článků v časopisech *Strážná věž*.

Dle nauky svědků Jehovových vládne světu satan. Proto jedním z pilířů jejich nauky je oddělenost, tj. „nebýt částí tohoto světa“ (viz 1.1.3. Teologie společnosti). Pokud by se svědkové „zapletli“ se zlým, nebudou spaseni. Proto odpadlíky nesmí ani pozdravit. Jiné církve pro ně nejsou církvemi, ale nevěstkami, Babylónem. I když někteří lidé dělají dobré skutky, přesto žijí ve zlu a jsou jím ovládáni, protože lidé vně organizace jsou částí tohoto světa, kterému vládne satan. To je založeno na nauce svrhnutí satana a také na nauce „mé království není z tohoto světa“. Tato nauka vede svědky k oddělenosti od tohoto světa. Pouze svědkové Jehovovi mají pravé poznání. Kdo toto pravé poznání nepřijme, nebude moci být po poslední bitvě Armagedon vzkříšen na zem. Tato nauka motivuje svědky ke kázání Božího slova. Jelikož se blíží konec tohoto světa, je nutné, aby všichni lidé dostali možnost pravého poznání. Věřit v toho samého Boha znamená u svědků mít pravé poznání. Proto tradiční křesťané v jejich očích dnes nemohou být spaseni, zatímco svědkové Jehovovi vzkříšení můžou být. Záleží to na jejich chování, vztahu k Jehovovi, který se projevuje skutky.

4.1.2. Pohled společnosti svědků na ekumenické sblížení

Jelikož svědkové Jehovovi neuznávají jiné křesťanské skupiny a zastávají nauku, že pouze oni mají pravdu, nezabývají se snahou o ekumenické sblížení protože, „nejsou částí tohoto světa“ narozdíl od jiných křesťanských společenství. Nauka učí svědky, že všechna náboženství budou zničena v bitvě Armagedon, protože Boží království zničí lidské vlády,¹¹⁸ pouze to pravé náboženství zůstane. Proto jakýkoli kontakt či ekumenické sblížení není současně možný.¹¹⁹

V knize *Dávejte pozor sami na sebe a na celé stádo* určené pro vedoucí sborů je za odpadlíka označen také ten, kdo podporuje ekumenické hnutí:

¹¹⁸ *Co BIBLE doopravdy říká?*, s. 85.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 153.

„Odpadlictví je odstoupení, odpadnutí, odklon, vzpoura, opuštění; zahrnuje vyučování falešných nauk, podporu falešných náboženství a jeho svátků nebo ekumenického hnutí.“¹²⁰

Za odpadlíka, který nebude vzkříšen na tuto zem, je také považován ten, kdo souhlasí s jinou naukou, než hlásají svědkové Jehovovi, ten kdo kamarádí se členy jiné náboženské organizace, nebo dokonce ten, kdo pracuje pod nějakou křesťanskou organizací (např. Charita):

„Odpadlíci jsou osoby, které úmyslně rozšiřují nauky, které jsou v rozporu s biblickou pravdou, jak ji vyučují svědkové Jehovovi.“¹²¹

„Jestliže se dozvíte, že někdo začal pěstovat společenství s jinou náboženskou organizací, mělo by se to prozkoumat, a pokud se to ověří, měl by se sestavit právní výbor...starší by měli krátce oznámit sboru, že tento člověk opustil společenství.“¹²²

„Ten, kdo pracuje ve světském zaměstnání pro nějakou organizaci falešného náboženství, se dá přirovnat k tomu, kdo káže falešné nauky.“¹²³

4.2. Možnosti ekumenického rozhovoru

4.2.1. Aktuální pohled na ekumenický rozhovor se svědky Jehovými

Domnívám se, že v současné době žádné ekumenické rozhovory či přátelské mezicírkevní dialogy nejsou možné. Nevím o žádném pokusu ekumenických dialogů ze strany evangelických církví ke svědkům Jehovovým a naopak.

Je samozřejmé, že svědkové Jehovovi komunikují i s představiteli evangelických církví, ale rozhovor je v tomto případě jednostranný a zaměřený na zvěstovatelskou činnost pravdy svědků o Božím království. Většina „obyčejných“ členů organizace se však diskuzi o učení jiných církví vyhýbá, protože „odpadlík ničí svými ústy svého bližního“ (Př 11, 9). Protože je psáno: „Jestliže k vám někdo přichází a nepřináší toto učení, nepřijímejte ho nikdy do svých domovů, ani ho nezdravte.“ (2 J 1, 10).

¹²⁰ *Dávejte pozor sami na sebe a na celé stádo*, s. 94.

¹²¹ *Tamtéž*, s. 95.

¹²² *Tamtéž*, s. 95.

¹²³ *Tamtéž*, s. 95.

Existují jednotliví lidé či křesťanské skupiny, kteří se snaží hovořit se svědky. Členové těchto skupinek jsou často bývalí svědkové Jehovovi, lidé z charismatických a letničních kruhů. Opět se ale nejedná o ekumenický rozhovor, ale často o jednostranné přesvědčování „kdo má pravdu“. Mnohdy ti, co chtějí přesvědčit svědky k „obrácení se“, používají stejnou metodu argumentace mnohými biblickými verši vyňatými z kontextu, jak ji používají svědkové Jehovovi. To přináší dle mého názoru spíše menší než větší užitek.

Možnosti ekumenického rozhovoru jsou velmi omezené, protože Vedoucí sbor svědků Jehovových sídlící v Brooklynu v New Yorku určuje nauku. Svědkové tuto nauku přejímají pomocí hierarchického řízení organizace a časopisů *Strážná věž*, či jiné studijní literatury vydané řídicím centrem (př. *Hlubší pochopení Písma*). Pravděpodobně nemá význam snažit se komunikovat s „řádovými“ svědky o ekumeně na místní úrovni. Svědkové se navzájem hlídají. Ti, kteří by se bavili s představiteli jiných církví či „pěstovali s nimi kamarádství“, by byli vyloučeni. Jedinou možností je začít komunikovat s Vedoucím sborem, tj. s „Věrným a Rozvážným Otrokem“. Nevím, zda se o tento „odvážný čin“ již pokoušela kterákoliv ekumenická organizace (Světová rada církví, aj.). Je samozřejmé, že cílem evangelických ekumenických organizací je v první řadě sblížení mezi mnohými evangelickými církvemi, či sblížení s katolickými a pravoslavnými církvemi. Otázky po komunikaci s novým náboženským hnutím jsou nejen nepředmětné, ale také velice idylické. Nemají to být nejprve svědkové Jehovovi, kdo se otevrou a jsou schopni naslouchat více jiným církvím? Většina lidí by asi na tuto otázku odpověděla „ano“. Nová náboženská hnutí bývají ve svém počátku uzavřenou organizací, jsou to oni, kteří vlivem času a světa, procházejí procesem denominalizace, stávají se postupně denominací. Nová náboženská hnutí se mají přibližovat ke světu i k akceptaci jiných církví.

4.2.2. Základní kroky možného budoucího ekumenického rozhovoru

I kdyby se v současné době nějaká ekumenická organizace chtěla zabývat snahou o navázání rozhovoru s Vedoucím sborem svědků Jehovových, tématem rozhovorů by pravděpodobně nebyl křest ani Památná slavnost (Večeře Páně). Domnívám se, že prvním krokem je celkově navázání jakéhokoli rozhovoru, který by nebyl jednostranný, ale naopak diskuzí obou zúčastněných stran, evangelické a svědků Jehovových. Dalším krokem by mohla

být *vzájemná, oboustranná akceptace*. Akceptovat neznamena souhlasit, ale přijmout druhého takového, jaký je. Je samozřejmé, že evangelické církve nesouhlasí s postoji a naukou svědků, naopak svědkové nesouhlasí s trojičním učením a spoluprací evangelických církví se světem, aj.

Významným krokem vedoucím ke změně v učení svědků Jehovových, by tedy mohla být akceptace evangelických církví. V této práci vynechávám možnosti navázání ekumenického rozhovoru s katolickými či pravoslavnými církvemi, protože to by bylo mnohem složitější, a dlouhodobě několik desítek let asi vůbec nepředstavitelné. Vzájemná akceptace evangelických církví přesto vyžaduje velkou změnu v učení svědků Jehovových: vyčlenění tohoto náboženství z „Velkého Babylónu“, akceptování komunikace evangelických církví se světem. V současné době se tyto dvě změny mohou zdát nereálné.

4.3. Možnosti a meze ekumenického rozhovoru o křtu

4.3.1. Historický vývoj křtu u svědků Jehovových

V období od roku 1870 až do roku 1955 svědkové Jehovovi uznávali křest ve všech církvích. Pokládalo se však za důležité, aby byl člověk pokřtěn ponořením do vody. Smyslem křtu bylo zasvěcení se Bohu. Ještě v roce 1955 bylo ve Strážné věži z 1. července na straně 411 (anglická verze) uvedeno:¹²⁴

*„Křesťan...nemůže být pokřtěn ve jménu toho, kdo křest provádí, ani ve jménu žádného jiného člověka, ani ve jménu jakékoli organizace, ale může být pokřtěn pouze ve jménu Otce a Syna a svatého ducha. To kromě jiného dosvědčuje, že křesťanství není záležitostí různých denominací.“*¹²⁵

Křest byl tedy dříve u svědků osobní záležitostí mezi Bohem a křtěným, proto mohl být vykonán v jakékoli církvi. Tato nauka byla prvně pozměněna v roce 1956. Od tohoto roku mohl být křest v jiné církvi uznán pouze pokud byl proveden ponořením do vody a se správným stavem srdce (tj. v dospělosti). Tato nauka velice zúžila okruh křesťanských církví, jejichž křest byl v očích

¹²⁴ Svědkové Jehovovi a dopis Galatánům [on-line].

¹²⁵ Tamtéž..

svědků platný, přesto ještě svědkové Jehovovi nevyklučovali všechna náboženství i celý svět.¹²⁶

Velkým zlomem v nauce o udílení křtu u svědků Jehovových byl rok 1985. Od tohoto roku se nemusí dávat znovu pokřtít ty osoby, které byly již pokřtěny jako dospělí úplným ponořením před tímto rokem. Ostatní svědkové, kteří nedospěli ke křtu do roku 1985 v jiných církvích, se již museli nechat pokřtít u svědků, jinak byl jejich křest považován za neplatný. V rámci tohoto byly přepracovány i otázky, které se kladou před křtem. Přepracováním těchto otázek organizace popřela původní nauku platnou 110 let, kdy křest byl pouze záležitostí mezi Bohem a křtěným, a tak nezáleželo, v jaké náboženské organizaci byl člověk pokřtěn. Nové otázky pozměnily Kristova slova ve jménu koho se má provádět křest.¹²⁷

Znění otázek do roku 1985:

1. Uznáváš, že stojíš před Jehovou jako hříšník, který potřebuje záchranu, a uznáváš, že tato záchrana přichází od něj, Otce, prostřednictvím jeho syna, Ježíše Krista?

2. Na základě této víry v Boha a v jeho opatření k záchraně, zasvětil jsi se úplně Bohu, abys od této chvíle činil jeho vůli, jak ti ji skrze duchovní osvětlení svatým duchem zjevuje prostřednictvím Ježíše Krista a Bible?¹²⁸

Znění otázek od roku 1985:

1. Lituješ svých hříchů, a zasvěcuješ se Jehovovi na základě výkupní oběti Ježíše Krista, abys činil jeho vůli?

*2. Rozumíš tomu, že tě tvé zasvěcení a tvůj křest označují jako jednoho ze svědků Jehovových **ve spojení s Božím duchem vedenou organizací**?¹²⁹*

Historicky byl tedy křest u svědků Jehovových prvních 80 let, dá se říci, ekumenickou záležitostí. Křest v nauce svědků však postupně získal výlučné postavení, tedy pouze křest této společnosti se stal platným. A proto v rámci ekumenických idejí v tomto ohledu svědkové Jehovovi spíše udělali „krok zpět“, k větší exkluzivitě.

¹²⁶ *Svědkové Jehovovi a dopis Galat'anům* [on-line].

¹²⁷ Tamtéž.

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ Tamtéž.

4.3.2. Náměty pro budoucí ekumenický rozhovor

V kapitole 4.2.2. „Základní kroky možného budoucího ekumenického rozhovoru“ jsem nastínila možné první kroky komunikace s Vedoucím sborem svědků Jehovových. Pokud by nastala vzájemná akceptace, myslím si, že uznávání svátosti křtu není nepřekonatelnou bariérou.

Svědkové Jehovovi neuznávají v současné době křest v jiných církvích, i když v historii křest v jiných církvích uznávali. Ale ani evangelické církve či jiné neuznávají křest členů svědků Jehovových. Pokud někdo odejde od svědků do jiné církve, je znovu pokřtěn, protože svědkové neuznávají nauku o Trojici, v již víře křest není u svědků vykonán.

Přesto si myslím, že i dnes by mohla evangelická církev uznávat křest vykonaný u svědků. Svědkové Jehovovi jsou křtěni formulí „ve jménu Otce, Syna a svatého ducha“. I když se před křtem odpovědmi na dvě otázky zasvěčují také organizaci, i když nemají nauku o Trojici, jsou touto formulí pokřtěni. Poznání Krista je postupné, tomu nasvědčují i novozákonní příběhy. I dítě je pokřtěno a poté si (v těch dobrých případech) osvojuje víru. Všechny církve uznávají, že je pouze jeden křest, proto (až na výjimky) si vzájemně křest uznávají. Nauka o Trojici vznikala postupně. Latinský pojem *trinitas* (trojice) použil jako neologismus Tertullián na počátku 3. století. Nauku o Ježíšově božství přijal Nicejský koncil roku 325 a nauka o božství Ducha svatého byla definována na Konstantinopolském koncilu roku 381.¹³⁰ Přesto křest prvních křesťanů byl platný. Proto první krok v oblasti uznání křtu by mohly udělat evangelické církve, nikoli svědkové Jehovovi.

A naopak pokud by existovala komunikace svědků s evangelickými církvemi a vzájemná akceptace. Myslím si, že by to otevřelo možnost navrátit se k původní nauce svědků a křest by mohl být také uznáván. Základním krokem je připuštění si, že poznání víry se děje postupně i po křtu. A proto je téměř jedno, kým a kde je křest vykonán. Další diskutovanou otázkou pro svědky by bylo, za jakých podmínek křest uznávat, zda je nutné lpět na úplném ponoření člověka do vody a na osobním rozhodnutí pro křest v dospělosti. Tyto dva body mohou být velikou překážkou v uznání křtu, přesto si myslím, že během několika let vzájemné akceptace nejsou nerealizovatelné.

¹³⁰ STEMBERGER, G. *2000 let křesťanství*, s. 966–967.

4.4. Možnosti a meze ekumenického rozhovoru o Večeři Páně

Zatímco ekumenický rozhovor o křtu, dle mého názoru, není úplně nereálný během několika desítek let, ekumenický rozhovor o Večeři Páně je zdá se zatím absurdním cílem.

Nauka svědků Jehovových v tomto ohledu není vstřícná ani k samotným členům organizace svědků, natož k jiným církvím. U svědků Jehovových, jak již bylo řečeno ve třetí kapitole této práce, mohou přijímat dary chleba a vína pouze pomazání neboli „ostatek“, který má nebeskou naději. Ti budou vládnout spolu s Kristem v nebi. Ostatní svědkové se sice tzv. Památné slavnosti účastní, ale nepřijímají!

To však není jedinou bariérou společného slavení Večeře Páně (Památné slavnosti). Mohli bychom nalézt mnohem více odlišností od Večeře Páně konané v evangelických církvích. Svědkové slaví Památnou slavnost pouze jednou ročně na 14. nisan, v jiném dni slavení nepřipadá v úvahu. Zde je nutné si uvědomit, že tomu nebrání pouze nauka svědků, podle které Ježíš přikázal slavit na jeho památku pouze jednou ročně ve stejný den, ale také nauka, která zakazuje svědkům slavit svátky. Další odlišností je chápání chleba a vína. U svědků jsou opravdu pouhým symbolem, Ježíš není přítomen ani duchovně, protože již vládne v Božím království. Vlastně neexistuje ani společné slavení Památné slavnosti. Zatímco v evangelických církvích Večeře Páně utváří společenství křesťanů, u svědků se většinou nenalezne více než jeden člověk ve sboru, který by byl „pomazaným“. Pokud se alespoň jeden nalezne, tak se má sbor „s kým chlubit“. Česká republika do tohoto roku 2012 neměla žádného pomazaného. Pouze jednoho pomazaného měla Slovenská republika. Podle neověřeného rozhovoru s bývalým svědkem Jehovovým jsem se dozvěděla, že tento rok už i Česká republika má svého vyvoleného, který byl kamarádem bývalého svědka, s kterým jsem vedla rozhovor.

Ekumenický rozhovor se svědky v budoucích sto letech, dle mého názoru, nebude řešit společné slavení Večeře Páně. Mnohé kroky vedoucí k této myšlence záleží na změnách nauky organizace v oblasti Památné slavnosti. Pokud by mělo dojít ke společnému slavení Večeře Páně evangelických církví a svědků Jehovových, svědkové by museli změnit nauku v těchto bodech:

- přijímat dary chleba a vína by mohli i řádoví svědkové,
- přijímání darů by nebylo závislé na počtu vyvolených, tedy přijímáním darů by se svědek neprohlašoval za vyvoleného,
- přijímat by mohli i lidé, kteří nemají stejné poznání pravdy,
- Večeře Páně by nemusela být slavena pouze jednou ročně.

Důležitým prvním krokem k ekumenickému rozhovoru v oblasti společného slavení Večeře Páně jsou takové změny nauky svědků, aby i řádoví členové svědků Jehovových mohli přijímat o Památné slavnosti, a přesto aby nenastala změna v nauce o vyvolených, protože to by znamenalo, že všichni svědkové Jehovovi by vládli z nebe světu. Ale svědků Jehovových je více než 144 000. Nauku o tom, že i obyčejní svědkové budou vládnout zemi by mnoho svědků Jehovových nepřijalo, protože celý život jsou vyučovány v duchu, že nemají svatého ducha, budou žít na zemi, aj. Na závěr této úvahy se nabízí otázka: „Je možné, aby několik milionů lidí jednomyslně vládlo světu?“ To si těžko dokáže člověk představit u 144 000 lidí, natož u několika milionů. Zda a jakým způsobem je možné tuto změnu provést, to nevím, protože změna v počtu vyvolených svědků Jehovových je dle mého názoru v blízké budoucnosti nutná (důvody uvádím v následující podkapitole).

4.5.1. Změny v nauce o počtu vyvolených svědků

Svědkové Jehovovi dnes věří, že s Ježíšem bude vládnout 144 000 pomazaných pravých křesťanů v nebi (výběr těchto pomazaných viz 3. kapitola). V roce 1935 bylo na zemi pouhých 52 465 pomazaných. Ti se označovali za „ostatek malého stáda“ zde na zemi. *Ostatek dle nauky svědků se má dožít Armagedonu, dovést „jiné stádo“ do Božího království.* Proto také počet vyvolených od roku 1935 zpočátku prudce klesal. Tím svědkové ukazovali, že se již blíží opravdový konec světa. Jejich nauka říkala, že již je výběr vyvolených téměř dokončen.¹³¹

„Ježíš se nejdříve postaral o to, aby v nebi nezůstala ani stopa odporu proti Boží vládě (Zj 12, 10–12). Pak se zaměřil na shromažďování zbývajících členů své nebeské vlády, aby byl naplněn počet 144 000. V polovině třicátých let byl tento úkol zjevně již téměř dokončen, protože mnozí z těch, kdo tehdy kladně reagovali

¹³¹ KVARTUS, D. *Pomazání – zamyšlení nad čísly. Bude další růst pomazaných?* [on-line].

na kázání, nepociťovali touhu jít do nebe. Neměli svědectví svatého ducha, že jsou Božími syny (Ř 8, 16). Naopak se hlásili k 'jiným ovcím', které mají naději na to, že budou žít věčně v pozemském ráji (J 10, 16). Od roku 1935 se tedy kazatelské dílo soustředí na shromažďování 'velkého zástupu', tedy těch, které apoštol Jan spatřil ve svém vidění vycházející z 'velkého soužení' (Zj 7, 9–14).¹³²

„Po mnoho let se pak věřilo, že shromažďování k nebeskému Království skončilo v roce 1931 a že ti, kdo byli v letech 1930 a 1931 povoláni stát se Kristovými spoludědici, byli 'poslední'. (Mt 20, 6–8) Avšak v roce 1966 se tomuto podobenství porozumělo lépe a došlo se k závěru, že nemluví o tom, kdy skončí shromažďování pomazaných... Zejména od roku 1966 se proto věřilo, že výběr křesťanů s nebeskou nadějí skončil v roce 1935. Zdálo se, že tomu odpovídala i další skutečnost. **Téměř všichni, kdo byli pokřtěni po roce 1935, totiž mají pozemskou naději. Jestliže byl od té doby někdo povolán k nebeské naději, mělo se za to, že je pouze náhradou za pomazaného křesťana, který se prokázal jako nevěrný.** Není pochyb o tom, že pokud někdo z pomazaných odpadne od pravdy a nečiní pokání, Jehova povolá na jeho místo někoho jiného (Ř 11, 17–22). Počet skutečně pomazaných křesťanů, kteří se stali nevěrnými, ale pravděpodobně není velký. V průběhu doby však někteří z těch, kdo byli pokřtěni po roce 1935, obdrželi svědectví svatého ducha, že mají nebeskou naději. (Ř 8, 16n) Proto se zdá, že nemůžeme stanovit konkrétní datum, kdy výběr křesťanů povolávaných k nebeskému životu končí. Jak bychom se tedy měli dívat na křesťana, který nabyl přesvědčení, že je pomazaný, a začal při Památné slavnosti přijímat symboly? Neměli bychom jej soudit. Je to věc mezi ním a Jehovou. (Ř 14, 12.)"¹³³

Domnívám se, že svědkové Jehovovi budou nuceni změnit nauku o počtu vyvolených, pokud nenastane v blízké době svědky Jehovovými očekávaný konec světa, protože již dnes počty vyvolených přesahují 144 000 lidí (což se vykládá tím, že někteří vyvolení odpadli a tito je nahradili). V budoucnu stále nebude možné udržovat počet vyvolených na nízkém čísle, protože to by znamenalo přiznání, že většina vyvolených, kteří byli nositeli nauk svědků Jehovových, odpadli, a tedy v Božích očích nebudou vzkříšeni vůbec! Změny v této nauce mohou vést dle mého názoru k tomu, že za nějaký čas budou svědkové chápat číslo 144 000 jako číslo symbolické zahrnující opět všechny svědky Jehovovi. A tak budou moci přijímat dary všichni členové svědků. To považují za první krok, od kterého už je blíže k myšlence ekumenického

¹³² Proč si můžeme být jisti, že biblická prorocství nebyla napsána dodatečně?, s. 22–23.

¹³³ Otázky čtenářů. Kdy končí výběr křesťanů s nebeskou nadějí?, s. 30–31.

slavení Večeře Páně spolu se svědky Jehovovými. Tento krok se na jednu stranu zdá dnes vzhledem ke změnám v oblasti vyvolených svědků nutný, ale zatím je jeho realizace nepředstavitelná vzhledem k předchozím faktům a závěrům (př. vláda několika milionů lidí, svědkové celý život žijí s „pozemskou nadějí a nemají ducha, aj.). Jakou cestou změn se tedy vydá Vedoucí sbor svědků Jehovových, to v podstatě záleží na nich samotných. Myslím si, že společné slavení Večeře Páně evangelických církví se svědky Jehovovými bude v budoucích desítkách let zatím nereálné.

Závěr

V této bakalářské práci jsem se zabývala specifikami obdoby křesťanských svátostí v nauce svědků Jehovových. Hlavním cílem této práce bylo „nastínit možnosti a meze ekumenického rozhovoru o svátostech se svědky Jehovovými“.

V druhé a třetí kapitole jsem se věnovala křtu a Večeři Páně v pojetí svědků Jehovových. Obě kapitoly popisují zvláštnosti interpretace těchto svátostí. Základním specifikem křtu svědků je nauka, kdy pouze křest svědků Jehovových je uznáván jako pravý, skrze který je možné dosáhnout odpuštění hříchů. Večeře Páně, u svědků zvaná Památnou slavností, je ve společenství svědků Jehovových slavena pouze jednou ročně na 14. nisana a přijímat dary chleba a vína smí pouze „ostatek malého stáda“ vyvolených svědků Jehovových.

Ve čtvrté kapitole jsem naplnila stanovený cíl bakalářské práce, ke kterému jsem předchozími kapitolami směřovala. V této kapitole jsem nejprve vymezila aktuální vztah svědků Jehovových k jiným církvím, který se odráží v možnostech a mezích ekumenického rozhovoru. Celkový dnešní pohled společnosti svědků na ekumenické sblížování je negativní, přesto si myslím, že v budoucích desítkách let ekumenický dialog bude možný.

Základním prvním krokem možného ekumenického dialogu evangelické církve by měl být pokus o vedení jakékoli diskuze s Vedoucím sborem svědků Jehovových v Brooklynu. Dle mého názoru není účelné v rámci ekumenických snah komunikovat s řádovými sbory a členy této organizace. Dalším dílčím krokem by měla být vzájemná a oboustranná akceptace, která ovšem již vyžaduje mnohé změny v nauce svědků Jehovových, které ovšem nejsou v rámci procesu denominalizace v budoucnu neočekávatelné.

Pokud by nastala vzájemná akceptace mezi evangelickou církví a svědky Jehovovými, myslím si, že uznávání svátosti křtu není nepřekonatelnou bariérou v budoucnu. Z historie svědků Jehovových víme, že svědkové již uznávali křest jiných církví, ale změny nauky zapříčinily větší radikálnost v tomto směru, a tím v rámci ekumenismu jakýsi „krok zpět“. Zatímco tedy vzájemné uznání křtu by mohlo být v budoucích letech možné, v oblasti

Večeře Páně jsem došla k závěru, že ekumenický rozhovor během několika desítek let není realistický, byl by absurdním cílem ekumenických snah evangelické církve. V učení svědků Jehovových o Památné slavnosti (převážně také o ostatku malého stáda, který se toho týká) budou muset nastat změny v nauce, nic ale nenasvědčuje tomu, že by tyto změny byly tak velké, aby byl rozhovor o společném slavení Večeře Páně v budoucích dekádách let přijatelný.

Myslím si, že tato bakalářská práce může přispět k hlubšímu pochopení nauk svědků Jehovových o křtu a Večeři Páně (Památné slavnosti). Také poukazuje na budoucí možnosti ekumenického rozhovoru se svědky Jehovovými, nastiňuje možné počáteční kroky ekumenického rozhovoru a objasňuje meze ekumenického rozhovoru nejen v této době, ale také v budoucích letech.

V rámci dalšího prohloubení této bakalářské práce by bylo přínosem se zabývat podrobněji historickým vývojem nauky o vyvoleném „malém stádu“, které prošlo mnohými zajímavými změnami.

Jsme ráda, že jsem se mohla seznámit v rámci sepsání této bakalářské práce blíže s naukou svědků Jehovových. Velkou zkušeností pro mě byly rozhovory se svědky Jehovovými, z kterých rovněž v této práci čerpám, a taktéž rozhovory s některými bývalými členy svědků. Budu ráda, pokud tato práce bude podobným přínosem pro každého jejího čtenáře.

Seznam literatury a jiných pramenů

Monografie

1. Autor neveden. *2012. Ročenka svědků Jehovových.* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 2012. ISBN nevedeno.
2. Autor neveden. *Co BIBLE doopravdy říká?* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 2009. ISBN nevedeno.
3. Autor neveden. *Dávejte pozor sami na sebe a na celé stádo.* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 1991. ISBN nevedeno.
4. Autor neveden. *Měl bys věřit v trojici? Je Ježíš Kristus všemohoucí Bůh?* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 1990. ISBN nevedeno.
5. Autor neveden. *Můžeš žít navždy v pozemském ráji.* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 1990. ISBN nevedeno.
6. Autor neveden. *Největší člověk, který kdy žil.* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 1993. ISBN nevedeno.
7. Autor neveden. *Organizování, abychom dovršili svou službu.* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 1991. ISBN nevedeno.
8. Autor neveden. *Otázky mladých lidí. Praktické odpovědi.* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 1991. ISBN nevedeno.
9. Autor neveden. *Rozmluvy z Písem.* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 1993. ISBN nevedeno.

10. Autor neuveden. *Svědkové Jehovovi. Kdo jsou? Čemu věří?* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 2000. ISBN neuvedeno.
11. Autor neuveden. *Svědkové Jehovovi v České republice.* Selters/Taunus: Společnost Strážná věž. ISBN neuvedeno.
12. Autor neuveden. *Uctívejme jediného pravého Boha.* Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 1993. ISBN neuvedeno.
13. ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Dohoda o křtu.* Praha: Sekretariát České biskupské konference, 1994. ISBN neuvedeno.
14. ENGELHART, Vojtěch. *Kdo jsou svědci Jehovovi?* Řím: Křesťanská akademie, 1979. ISBN neuvedeno.
15. FERFECKI, Stanislav. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod. Svědectví bývalého svědka Jehovova.* Praha: PRÁH, 1997. ISBN 80-85809-76-1.
16. FILIPI, Pavel. *Církev a církve. Kapitoly z ekumenické eklesiologie.* 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000. ISBN 80-85959-58-5.
17. FILIPI, Pavel. *Ekumenická příručka.* 1. vyd. Praha: Kalich, 2008. ISBN 978-80-7017-111-0.
18. FILIPI, Pavel. *Hostina chudých.* Praha: Kalich. 1. vydání. 1991. ISBN 80-7017-336-X.
19. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo. Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví.* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 3. vydání. 2001. ISBN 80-85959-80-1.
20. STEMBERGER, Günter. *2000 let křesťanství.* 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. ISBN 80-7192-388-5.
21. ŠTAMPACH, Ivan, Odilo. *Náboženství v dialogu.* 1. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-168-1.
22. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice.* 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-798-1.

23. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2005. ISBN: 80-86263-69-X.

Články v časopise

1. Autor neuveden. *Co Ježíš učil o Božím království*. Strážná věž. Muž, který změnil svět. duben 2010, s. 8–10. ISSN neuvedeno.
2. Autor neuveden. *Co Ježíš učil sám o sobě*. Strážná věž. Muž, který změnil svět. duben 2010, s. 15. ISSN neuvedeno.
3. Autor neuveden. *Čemu svědkové Jehovovi věří? Probud'te se! Kdo jsou svědkové Jehovovi?* srpen 2010, s. 8–9. ISSN neuvedeno.
4. Autor neuveden. *Je Ježíš archandělem Michaelem?* Strážná věž. Muž, který změnil svět. duben 2010, s. 19. ISSN neuvedeno.
5. Autor neuveden. *Ježíš Kristus. Jak se jeho poselství týká vás?* Strážná věž. Muž, který změnil svět. duben 2010, s. 11. ISSN neuvedeno.
6. Autor neuveden. *Otázky čtenářů. Kdy končí výběr křesťanů s nebeskou nadějí?* Strážná věž. Útěcha pro truchlící rodiče. květen 2007, s. 30–31. ISSN neuvedeno.
7. Autor neuveden. *Proč si můžeme být jisti, že biblická proroctví nebyla napsána dodatečně?* Strážná věž. 15. leden 2008, s. 22–23. ISSN neuvedeno.
8. Autor neuveden. *V čem se svědkové Jehovovi odlišují. Probud'te se! Náboženství. Sjednocuje, nebo rozděluje?* leden 2011, s. 9. ISSN neuvedeno.
9. Autor neuveden. *Změna k lepšímu je blízko*. Strážná věž. 6 proroctví z Bible. Jak se dnes splňují. květen 2011, s. 10. ISSN neuvedeno.
10. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Vývoj společenství svědků Jehovových*. DINGIR. Religionistický časopis o současné náboženské scéně. Svědkové Jehovovi a jejich vývoj společenství. 12. ročník, září 2009, s. 84–85. ISSN 1212-1371.

Slovníky

1. *Nový biblický slovník*. 1. vyd. Praha: Návrat domů, 1996. ISBN 80-85495-65-1.
2. *Velký sociologický slovník 1. díl*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1.

Bible

1. *Bible. Český ekumenický překlad*.
2. *Svaté Písmo. Překlad nového světa*.

Přednášky a rozhovory

1. KEPKA, Sebastian. Rozhovory se svědkem Jehovovým ve dnech 18. 11. 2011–24. 2. 2012.
2. MACHÁČKOVÁ, Soňa. Rozhovor se svědkem Jehovovým dne 1. 5. 2012.

Počítačové zdroje

1. Autor neveden. *Adventismus, historická perspektiva a současnost* [on-line]. (cit. 1. května 2012) URL: <http://www.apologet.cz/?q=articles/category/5-adventismus/id/22-adventismus-historicka-perspektiva-a-soucasnost/page/2>
2. Autor neveden. *Ekumenická rada církví v České republice. Kdo jsme* [on-line]. (cit. 30. dubna 2012) URL: <http://www.ekumenickarada.cz/index.php?setlang=1&setlang=1&a=cat.15>
3. Autor neveden. *Jehovah's Witnesses. Faith in action* [DVD]. Selters/Taunus: WATCH TOWER BIBLE AND TRACK SOCIETY OF PENNSYLVANIA, 2010.
4. Autor neveden. *Nesplněné prorocké předpovědi - co na to Písmo?* [on-line]. (cit. 2. dubna 2012). URL: <http://www.rozcesti.org/node/437>
5. Autor neveden. *Statistics: 2010 Report of Jehovah's Witnesses Worldwide* [on-line]. (cit. 2. ledna 2012). URL: http://www.watchtower.org/e/statistics/worldwide_report.htm

6. Autor neuveden. *Statistics: 2011 Report of Jehovah's Witnesses Worldwide* [on-line]. (cit. 17. dubna 2012). URL: http://www.watchtower.org/e/statistics/worldwide_report.htm
7. Autor neuveden. *Svědkové Jehovovi – Kdo jsou? Čemu věří?* [on-line]. (cit. 2. ledna 2012). URL: <http://www.watchtower.org/b/jt/index.htm>
8. Autor neuveden. *Svědkové Jehovovi a dopis Galaťanům* [on-line]. (cit. 1. května 2012). URL: <http://www.rozcesti.org/cs/sv%C4%9Bdkov%C3%A9-jehovovi-dopis-gala%C5%A5an%C5%AFm>
9. Autor neuveden. *Svědkové Jehovovi a Strážná věž* [online]. (cit. 7. května 2012). URL: <http://straznavez.goodforum.net/t17p15-setkavani-potlach>
10. NECHOJDOMOVÁ, Lenka a kol. *Svědkové Jehovovi a jejich misijní činnost* [online]. (cit. 7. května 2012). URL: http://krajane.czu.cz/wiki-pkokaisl/doku.php?id=svedci_jehovovi
11. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Sekta*. [online]. (cit. 20. května 2012). URL: <http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/sekta.pdf>

Seznam příloh

Příloha č. 1

Charakteristika nového náboženského hnutí

Příloha č. 2

Dějiny ekumenismu a Ekumenická rada církví v České republice

Příloha č. 3

Dohoda o křtu

Příloha č. 4

Otázky pokládané žadatelům o křest

Příloha č. 1

Charakteristika nového náboženského hnutí

Charakteristika Nového náboženského hnutí

Pojem Nové náboženské hnutí známe v lidové společnosti pod názvem sekta. Pojem sekta dnes mnoho lidí vnímá jako hanlivou nadávku, kterou vyjadřuje většinová společnost svůj negativní vztah k náboženské skupině. A tak je sektou takové náboženské hnutí, které je v napětí s většinovou společností. Ne každé nové náboženské hnutí je v napětí s většinovou společností, a tak ne každé je sektou.¹³⁴

Členění náboženství podle sociologie náboženství

Sociologie náboženství člení náboženské skupiny podle jejich vztahu k většinové společnosti do čtyř typů: církev, denominace, nové náboženské hnutí a kult.¹³⁵

1) Církev: „Slovo církev pochází z řeckého adjektiva *kyriakos*, které je užito ve spojeních *kyriakon dóma* nebo *kyriaké oikia*, což znamená „dům Páně“, tj. místo křesťanských bohoslužeb. Pojem církev je v Novém zákoně překladem řeckého *ekklésia* a většinou označuje místní shromáždění křesťanů.“¹³⁶ Církev tvoří společnost a splývá s ní. Nelze tedy žít ve společnosti, aniž by se člověk nějakým způsobem neúčastnil na jejím náboženském dění, aniž by nebyl člověk ovlivněn církví. Církev často nemůže snést uprostřed své společnosti nová náboženská hnutí.¹³⁷ Např. nejznámějšími křesťanskými církvemi v České republice jsou římskokatolická církev, Českobratrská církev evangelická a Církev československá husitská.

2) Denominace: Název „denominace“ pochází z latinského slova *dénomináre*, nazvat či pojmenovat po někom.¹³⁸ Je to náboženská instituce, která akceptuje společnost, podporuje společenské normy nebo je vůči společnosti v neutrálním postavení. Denominace je tolerantní náboženské hnutí, které opustilo většinou znaků sektářství a přizpůsobilo se většinové společnosti. Také dnešní pluralitní společnost, která je charakterizována množstvím zájmů,

¹³⁴ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 44.

¹³⁵ Tamtéž, s. 39.

¹³⁶ *Nový biblický slovník*, s. 121.

¹³⁷ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 39.

¹³⁸ *Velký sociologický slovník I. díl*, s. 193.

akceptuje denominace. Mezi známé denominace patří: metodisté, baptisté, presbyteriáni, aj.¹³⁹

3) Nové náboženské hnutí (sekta): O novém náboženském hnutí viz níže.

4) Kult: Původním slovem je latinský pojem *cultus*, vypěstěný, ozdobený, uctíváný. Kult je ritualizovaná vazba na posvátný objekt, která obsahuje symboly, lidské verbální a neverbální projevy a různé pohyby či postoje uctívání.¹⁴⁰ Kult se nesnaží protestovat proti společnosti a nepokouší se ji změnit. Není tvořen členy (nevede ke vzniku skupiny), ale klienty, kterým předává náboženskými prostředky (např. věštbou, meditací, předáním energie, aj.) pozemské statky (zdraví, splnění snů). O typickém kultu hovoříme v případě poutních míst, léčitelů, věštců. Moderními kulty jsou různé nestandardní terapie (např. homeopatie či holotropní dýchání).¹⁴¹

Etymologie slova sekta

Křesťanské pojetí pojmu sekta pochází z řeckého *hairésis*, které se překládá jako „volba, výběr“. V Novém zákoně se toto slovo vyskytuje ve významu odštěpené náboženské skupiny. Jediné místo, kde Nový zákon užívá „hereze“ ve smyslu chybného učení, je 2 Pt 2,1, kdy jde o popření Vykupitele.¹⁴² Řecké *hairesis* poté přeložila latinská Vulgáta na některých místech jako *secta*. Slovo sekta je odvozeno od slova *sequi* (provázet, následovat), méně pravděpodobně také od *secare* (sekat, oddělovat). Brzy se slovo sekta stalo označením bludného učení, které odklání některé křesťany od církve.¹⁴³

Nové náboženské hnutí z hlediska sociologie

Z hlediska sociologie náboženství lze nové náboženské hnutí vnímat jako sociální uspořádání menšin, které se musí od okolního světa oddělovat jako malé uzavřené skupiny, aby své odchýlné chápání skutečnosti stabilizovaly. Jelikož je svět kolem nového náboženského hnutí nebezpečný a černý, je nutné se s ním stýkat pouze v rámci uspokojení nejnnutnějších potřeb. Z toho vyplývá

¹³⁹ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 39.

¹⁴⁰ *Velký sociologický slovník 1. díl*, s. 545.

¹⁴¹ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 41.

¹⁴² *Nový biblický slovník*, s. 285.

¹⁴³ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 13.

určitá uzavřenost společenství před jinými informačními zdroji a podněty zvenčí.¹⁴⁴

Nové náboženské hnutí je v době svého vzniku početně malé, je tedy pravou skupinou v sociologickém významu. Skupiny mají svoji vnitřní organizaci pozic a rolí, systém norem, hodnot a symbolů. Nepříznivý sociální vliv nových náboženských hnutí je v tom, že jejich noví příslušníci opustí svoje staré role, normy a referenční skupiny. Místo toho se vůdce sekty stává referenční postavou, pro kterou je vytvářeno nadšení a vysoký stupeň oddanosti. Nové náboženské hnutí tedy poskytuje svým členům zřetelnou sociální identitu.¹⁴⁵

Pro nová náboženská hnutí je typická dvojí forma konformity. První je nekritické nadšení, které je charakteristické plným nasazením do práce skupiny, a této skupině jsou podřízeny všechny potřeby jedince ve prospěch víry. Jednoty chování a jednání se dosahuje tlakem skupiny. Z touhy patřit do náboženského společenství vyplývá nízká potřeba členů klást otázky a vyjadřovat pochyby. V pozadí je také strach z nesouladu s náboženskou referenční skupinou, ale i hrozba vyloučení. Druhá forma konformity, fundamentalismus, je charakterizována nesnášenlivým, neústupným chováním a tvrdostí srdce. To může vést k tak silnému ovlivnění člena skupiny, že nebude schopen vidět pravdu z více úhlů a v některých případech mu bude záměrně možnost učit se pravdu rozšiřovat znemožněno.¹⁴⁶

Psychologický aspekt nového náboženského hnutí

Každý člověk prochází jistým vývojem své víry, který s sebou nese dané zákonitosti, ale je též velmi dynamický. Z psychologického hlediska lze tyto změny pozorovat, popsat, ale též s nimi na člověka působit.

Hlavním psychologickým rysem nového náboženského hnutí je psychická manipulace. Tato manipulace je používána ve prospěch skupiny a vede členy k formálnímu myšlení, k vzájemné sociální kontrole ve společenství. Zde uvádím osm kritérií podle Liftona, podle kterých lze poznat „ideologický totalismus“:¹⁴⁷

¹⁴⁴ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 44–59.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 44–59.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 44–59.

¹⁴⁷ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 116.

- Řízené prostředí, kde je možno dosáhnout izolace členů od okolního světa.
- Tvorba jisté „aury vyššího účelu“ dané instituce, díky níž se účastníci a členové cítí „vyvolenými.“
- Požadavky mravní dokonalosti a čistoty u jednotlivce.
- Přítomnost kultu vyznání z „hříchů.“
- Existence soustavy dogmat a jakýchsi vědeckých důkazů, které tyto dogmata potvrzují.
- Způsob frázovitého jazyka ve skupině je charakterizován často jednoduchou řečí a otřelými frázemi s často se opakujícími stereotypy, díky kterým je možno na člověka účinně psychologicky působit.
- „Nauka je víc než člověk.“ Toto dogma má velmi silný vliv, pokud se jednatel dostane do rozporu s některým dogmatem skupiny.
- „Rozdílná existence.“ Tím je míněna snaha maximálního přizpůsobení se člověka skupině a rozdělení jeho vnímání světa, na dva protipóly „my a oni.“¹⁴⁸

Příkladem silné sociální kontroly může být praxe, jež u svědků Jehovových podporuje dodržování příkazu zdržovat se krve. Ten zahrnuje i odmítání krevní transfúze. Jednotliví svědkové jsou nabádáni, aby oni i jejich děti měli pro případ mimořádné události u sebe kartu „Žádnou krev“ s notářsky ověřeným prohlášením o nesouhlase s krevní transfúzí. Náboženské časopisy přinášejí v krátkých intervalech příběhy dospělých i dětí, kteří dali přednost smrti před transfúzí krve. Ve společenství svědků je známo, že nevyhnutelným důsledkem dobrovolného přijetí krve je tzv. odnětí pospolitosti s ostatními, což pro potrestaného znamená přerušeni veškerých sociálních vazeb se svědky a náboženské zavržení pro tento život i pro věčnost.¹⁴⁹

Teologický aspekt nového náboženského hnutí

Ivan Štampach, český religionista, dělí znaky nových náboženských hnutí do čtyř kategorií: autoritářství, fundamentalismus jako autoritářské pojetí

¹⁴⁸ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 116–117.

¹⁴⁹ VOJTÍŠEK, Z. *Sekta*. [on-line].

doktríny, uzavřenost fyzická nebo aspoň ideová, selekce informací (utajování struktur, nauk).¹⁵⁰ Jak odpovídají tyto znaky svědkům Jehovovým?

Autoritářství: Autoritářství je obvykle spojeno s vysokou centralizací. Téměř o všem se rozhoduje v jediném ústředí, vše se v ústředí eviduje. Není-li vůdce přímo bohem, je alespoň mesiášem nebo třeba živým prorokem. O pokynech vedení se nediskutuje, protože mají božsky garantovanou závažnost.¹⁵¹ Organizace svědků Jehovových tvrdí, že je „jedinou organizací řízenou a používanou samotným Bohem, jedinou organizací na zemi, která je oprávněná spravovat veškeré Boží pozemské záležitosti.“¹⁵² Na dílo svědků dohlíží vedoucí sbor zvaný „Věrný a Rozvážný Otok“, který má své ústředí v Newyorském Brooklynu.¹⁵³ V časopisu Strážná věž ze srpna 1956 je napsáno: „Vůle otoka je i vůlí Jehovy. Vzpouora proti Otokovi je vzpourou proti Bohu.“¹⁵⁴

Fundamentalismus jako autoritářské pojetí doktríny: Základní charakteristikou nového náboženského hnutí je protest proti společnosti a jejímu náboženskému životu. Tento protest proti společnosti je vyjádřen inovací cesty spasení a ostrou kritikou dosavadních cest. Proto nová náboženská hnutí nabízejí často jistější, jasnější a lepší cestu ke spasení. Proto jsou náboženská hnutí zaměřena proti jiným náboženstvím, obzvláště proti jejich duchovním představitelům, neboť právě oni vzdálili možnost spasení pro lid. Teologicky se vyznačují především tím, že zachází s Bibli jako s jednoznačným vodítkem pro život a myšlení.¹⁵⁵ Pouze organizace svědků vlastní pravdu, jen její učení je v naprostém souladu s Bibli, a tak členové organizace se označují za jediné skutečné křesťany.¹⁵⁶

Uzavřenost fyzická nebo aspoň ideová: Uzavřeností se snaží organizace udržovat míru napětí ve vztahu s okolní společností. Bariéra, která obepíná

¹⁵⁰ ŠTAMPACH, I. O. *Náboženství v dialogu*, s. 168.

¹⁵¹ ŠTAMPACH, I. O. *Náboženství v dialogu*, s. 166.

¹⁵² FERFECKI, S. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod. Svědectví bývalého Svědka Jehovova*, s. 11.

¹⁵³ *Svědkové Jehovovi – Kdo jsou? Čemu věří?* [on-line].

¹⁵⁴ FERFECKI, S. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod. Svědectví bývalého Svědka Jehovova*, s. 58.

¹⁵⁵ VOJTÍŠEK, Z. *Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství*, s. 40.

¹⁵⁶ FERFECKI, S. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod. Svědectví bývalého Svědka Jehovova*, s. 11.

společenství svědků, je dále vytvářena také díky důkladné socializaci konvertitů a nekompromisnímu vztahu ke kritikům, hlavně k tzv. odpadlíkům. Členové organizace svědků Jehovových se učí filtrovat vše, co nepochází od Strážné věže a Vedoucího sboru, protože jen oni mají pravdu.¹⁵⁷

Selekce informací, utajování struktur a nauk: Svědkové lidem hlásají, že nemají žádnou organizaci, že jejich jedinou hlavou je Ježíš. Ježíšovou hlavou Je Bůh. To je jediná hierarchie.¹⁵⁸ Svou organizační strukturu před veřejností zprvu tají, případně poskytují nejasné a nepřesné informace.¹⁵⁹ Svou nauku poskytují zájemcům postupně. Nejprve ty prvky, které nevzbuzují podezření. Sám zakladatel Russell napsal: „Nové učení jim pak předkládejte postupně, jak získáváte jejich zájem a důvěru. Diskutujte jen v obraně. Raději jim dávejte naše knihy a časopisy.“¹⁶⁰

¹⁵⁷ FERFECKI, S. *Strážná věž. Peníze a náboženský podvod. Svědectví bývalého Svědka Jehovova*, s. 11.

¹⁵⁸ KEPKA, S. Rozhovory se Svědkem Jehovovým ve dnech 18. 11. 2011–24. 2. 2012.

¹⁵⁹ Jak Svědkové popisují organizační strukturu viz:

<<http://www.watchtower.org/b/jt/index.htm>.>

¹⁶⁰ ENGELHART, V. *Kdo jsou Svědci Jehovovi?*, s. 8.

Příloha č. 2

Dějiny ekumenismu a Ekumenická rada církví v České republice

Dějiny ekumenismu a Ekumenická rada církví v České republice

Dějiny ekumenismu¹⁶¹

Za počátek nového ekumenického hnutí v protestantství se pokládá světová misijní konference v Edinburgu roku 1910, nicméně první ekumenické snahy sahají až do 1. století k apoštolům a apoštolským otcům. Dokladem je Apoštolský koncil kolem roku 50 (Sk 15), snahy o řešení sporů v učení (např. s Ariány, Donatovci, aj.) většinou disputací. Po roce 1054 (Velké schizma) se nastávající papežové snažili o znovusjednocení církvi.

Reformací nastává situace, na kterou ekumenické hnutí se zpožděním reaguje. Významnou postavou je předchůdce reformace Erasmus Rotterdamský, který v náboženských sporech 1. poloviny 16. století byl přívržencem náboženské tolerance. Evangelický reformační směr (Luther) se chtěl spojit se švýcarskou reformací (Zwinglim). A tak roku 1529 byly pozváni do Marburgu (tzv. Marburské náboženské rozhovory). Utvořili 15 článků víry, nicméně se neshodli na 15. článku o pojetí Večeře Páně, rozešli se. Na celoevropské rovině bylo dosaženo dohody mezi církvemi reformovanými, luterskými a sjednocenými až v r. 1576 tzv. Leuenberskou konkordií.

V letech 1750–1850 vznikala probuzenecká hnutí v protestantské Evropě a v Americe. V srpnu 1846 tito probuzenci zakládají za přítomnosti 800 účastníků z 52 různých protestantských církví Evangelickou alianci. Pro členství byl nutný souhlas s danou věroukou. Aliance dala vzniku týdnu modliteb za jednotu křesťanů v lednu, vydává první ekumenický zpěvník, členové Aliance společně slaví na konferencích Večeři Páně.

Významnou roli v ekumenismu hrála v historii úloha misie (hl. 19. stol.), proto se pořádala mnohá mezidenominační setkání. Nicméně myšlenku Gustava Warnecka, aby byl zřízen stálý mezinárodní výbor pro celosvětovou koordinaci misijní práce se podařilo uskutečnit až na světové misijní protestantské konferenci v Edinburgu r. 1910, kde se právě myšlenka misijní jednoty prosadila jako něco žádoucího. Byla založena mezinárodní misijní rada, která měla koordinovat misijní činnost ve všech kontinentech. Plány přerušila

¹⁶¹ FILIPI, P. *Církev a církve. Kapitoly z ekumenické eklesiologie*, s. 121–140.

1. světová válka, a tak k realizaci došlo až v r. 1921 na konferenci v Lake Mohonk (USA).

Další větví nového ekumenického hnutí bylo hnutí pro praktické křesťanství (1919). Dalším hnutím je tzv. hnutí pro víru a řád (1920). Obě tyto hnutí se spojily do jediné ekumenické organizace – Světové rady církví (SRC), která vznikla 1948 v Amsterdamu. Mezinárodní misijní rada se taktéž později (r. 1961) připojila k SRC. Světová rada církví je největší a nejinkluzivnější mezinárodní ekumenickou organizací. V současné době sdružuje 349 členských církví protestantských, pravoslavných, anglikánských, letničních a tzv. svobodných; katolická církev není její členkou, ale spolupracuje s ní, a to i oficiálně v její Komisi pro víru a řád. Sídlem sekretariátu je Ženeva. Jendou za 6–7 let se konají valná shromáždění za účasti všech členských církví. V mezidobí řídí práci Ústřední výbor a užší Exekutivní výbor. V ČR patří mezi její členy: Církev pravoslavná v českých zemích, Církev českobratrská evangelická, Československá církev husitská, Slezská evangelická církev augsburského vyznání.

Mimo SRC byl založen r. 1875 světový svaz reformovaných církví kalvinistické tradice a r. 1947 světový luterský svaz.

Zatímco katolická církev se do nového ekumenického hnutí nezapojovala, protože učí, že k jednotě křesťanů není možno pracovat jinak, než působením na návrat odpadlých k jediné pravé církvi Kristově, pravoslavná církev r. 1920 jménem cařihradského patriarchátu vydala encykliku „Všem církvím Kristovým“, kde doporučuje účast na ekumenickém hnutí. Katolická církev byla přítomna skrze pět pozorovatelů teprve na konferenci SRC v New Delhi (1961). Velkým zlomem v katolické církvi byl 2. vatikánský koncil (1962–1965), kde uznali hnutí, která vznikla mimo katolickou církev, a přihlásili se k účasti v nich jako pozorovatelé, nikoli přímí členové hnutí.¹⁶²

Oblasti ekumenismu

- *Úrovně ekumenických snah*¹⁶³

Ekumenické úsilí ve světě probíhá na různých úrovních: Na úrovni celosvětové, na úrovních regionálních či kontinentálních, národních, místních.

¹⁶² FILIPI, P. *Církev a církve. Kapitoly z ekumenické eklesiologie*, s. 121–140.

¹⁶³ Tamtéž, s. 140–143.

Na celosvětové úrovni je jeho nositelkou zejména Světová rada církví. V jistém smyslu je možno do této kategorie zařadit též „konfesijní svazy“ (Světový reformovaný svaz, Světová luterská federace, Světová metodistická rada, Světový svaz baptistů aj.), protože ty jsou sice zaměřeny především ke spolupráci církví uvnitř, ale zároveň mají své aktivity směrem k ostatním církvím.

U nás nejznámější ekumenickou strukturou na úrovni regionální je Konference evropských církví (vznik 1959, sídlo Ženeva). (Podobné organizace existují i v jiných světadílech – např. Všeafriická konference církví, rada církví na Středním Východě atd.). Konference evropských církví úzce spolupracuje s katolickou Radou evropských biskupských konferencí.

Na úrovni jednotlivých států nacházíme ekumenické organizace, většinou nesoucí jméno „Ekumenická rada církví“ (ale názvy se mohou lišit: např. v USA je to „Národní rada církví). V nich se sdružují církve, působící v dané zemi. Organizace je založena na federativním principu (stejně jako v případě SRC): nevzniká žádná „nadcírkev“, žádná církev se členstvím nevzdává své autonomie a teologické identity.

Aby ekumenické snahy měly naději na úspěch, je zapotřebí, aby probíhaly na všech úrovních. Nejdůležitější z nich je jistě rovina místních obcí (sborů, farností, diecézí, seniorátů, aj.), kde křesťané různé církevní příslušnosti žijí, vzájemně se setkávají i v běžném životě a jsou konfrontováni s konkrétními problémy své obce, svého města, svého kraje.¹⁶⁴

▪ *Oblasti ekumenických snah*¹⁶⁵

Ekumenický dialog se stal od třicátých let hojně užívaným nástrojem ekumenických snah. Výsledky rozhovorů bývají zapsány, na celosvětové úrovni byly vydány v dokumentech rostoucí vzájemné shody (1983 a 1992) Ekumenické snahy vyplývají z aktuálních potřeb a kontextů dané lokality. Dají se ale zařadit do tří oblastí:

Modlitba a bohoslužba: Každé setkání křesťanů ve všech úrovních (celosvětová, místní, aj.) je provázeno společnými modlitbami. Vedle lednového týdne organizovaného Aliancí se prosadil společný týden modliteb

¹⁶⁴ FILIPI, P. *Církev a církev. Kapitoly z ekumenické eklesiologie*, s. 140–143.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 143–148.

společný s katolíky i pravoslavnými v termínu 18. - 25. 1. Světový den modliteb, vzniklý z iniciativy křesťanských žen (původně v USA), se slaví každoročně první pátek v březnu. Bohoslužebná shromáždění se dělí na ekumenické bohoslužby (připravují všichni) nebo bohoslužby s ekumenickou účastí (Připravuje jedna církev, která pozývá jiné.).

Výchova a vzdělání: Ekumenismus klade důraz na studijní práci a vzdělávání. I předmět Ekumenika se dostává do teologických vysokoškolských osnov. „Teologické vzdělání integruje ekumenickou dimenzi tak bytostně, že to dává zapravdu výroku českého teologa Amedea Molnára, že ve dvacátém století neexistuje jiná teologie než ekumenická.“

Svědectví a služba: Ekumenismus je zaměřen také navenek, mimo hranice církví, projevuje se misíemi a sociálními službami, angažovaností církví v krizích okolního světa, v boji o lidská práva či boj proti vykořisťování, hladu, aj. Heslem hnutí pro praktické křesťanství bylo: „Učení rozděljuje, služba spojuje.“ To platí i zde.¹⁶⁶

Ekumenická rada církví v České republice

„Ekumenická rada církví v ČR (ERC) je společenstvím křesťanských církví, které vyznávají Pána Ježíše Krista jako Boha a Spasitele podle Písem Starého a Nového Zákona a usilují uskutečňovat své poslání společně ke slávě jednoho Boha, Otce Syna i Ducha svatého.“¹⁶⁷

- *Vznik a organizace:¹⁶⁸*

ERC působí od r. 1993 jako nástupnická organizace Ekumenické rady církví v Československu (založené r. 1955). Členských církví je 11. O členství v ERC se mohou ucházet všechny křesťanské církve, které jsou jako církve registrovány v České republice, pokud souhlasí s věroučnou bází ERC. Zástupci církví mají aktivní i pasivní volební právo. Jako pozorovatelé mohou být přijaty církve i náboženské společnosti, které souhlasí s cíli ERC, avšak z věroučných či jiných důvodů nechtějí či nemohou být plnými členy ERC. Církev římskokatolická je církví přidruženou k ERC.

¹⁶⁶ FILIPI, P. *Církev a církve. Kapitoly z ekumenické eklesiologie*, s. 143–148.

¹⁶⁷ *Ekumenická rada církví v České republice. Kdo jsme* [on-line].

¹⁶⁸ Tamtéž.

Vrcholným orgánem ERC je Valné shromáždění zástupců všech církví, které se schází jednou ročně. Práci během roku vede řídicí výbor. Pro jednotlivé úseky jsou zřizovány pracovní komise. Sídlem sekretariátu je Praha. Nynějším předsedou ERC je Mgr. Joel Ruml, synodní senior Českobratrské církve evangelické.¹⁶⁹

▪ *Mezi úkoly ERC v ČR patří:*¹⁷⁰

- praktická spolupráce členských církví, společné bohoslužby, teologické dialogy, modlitební setkání představitelů církví, vzájemná informovanost,
- spolupráce církví na místní úrovni,
- zprostředkovávání dialogu členských církví s dalšími církvemi,
- výchovné a vzdělávací programy,
- publikační činnost, informace pro veřejnost o činnosti církví,
- jednání s nadnárodními ekumenickými organizacemi (např. Světová rada církví, Konference evropských církví),
- organizace výměny odborníků, studentů, literatury se zahraničím,
- kontakty se zahraničními církvemi a s ekumenickými radami, zahraniční návštěvy.¹⁷¹

▪ *Další činnost ERC v ČR:*¹⁷²

ERC organizuje nebo se zapojuje do příprav ekumenických akcí (např. Modlitba za domov, Kirchentag nebo Týden modliteb za jednotu křesťanů, aj.). ERC také vydává tištěné publikace. Na svém webu v sekci Zprávy publikuje zprávy z různých oblastí české i světové ekumeny a zprávy z jednotlivých církví. Na jejích stránkách je možné si stáhnout měsíčník tzv. Ekumenický monitoring.

¹⁶⁹ *Ekumenická rada církví v České republice. Kdo jsme* [on-line].

¹⁷⁰ Tamtéž.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² Tamtéž.

▪ *Členské církve a pozorovatelé*¹⁷³

Členské církve: Apoštolská církev, Bratrská jednota baptistů, Církev bratrská, Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická, Evangelická církev augsburského vyznání v ČR, Evangelická církev metodistická, Jednota bratrská, Pravoslavná církev, Slezská církev evangelická augsburského vyznání, Starokatolická církev.

Církev přidružená: římskokatolická církev.

Pozorovatelé: Církev adventistů sedmého dne, Federace židovských obcí v České republice.¹⁷⁴

¹⁷³ *Ekumenická rada církví v České republice. Kdo jsme* [on-line].

¹⁷⁴ Tamtéž.

Příloha č. 3

Dohoda o křtu

Dohoda o křtu¹⁷⁵

Českobratrská církev evangelická zastoupená synodní radou (dále jen evangelická církev) a diecéze Římskokatolické církve v české a moravské církevní provincii zastoupené Českou biskupskou konferencí (dále Římskokatolická církev) vycházejí z dosavadní praxe a v souladu se svým učením a právními předpisy se dohodly, že mezi sebou vzájemně uznávají křest s tím, že společně prohlašují toto:

1. Obě církve společně vyznávají víru v Boha, Otce a Stvořitele, v Ježíše Krista, jednorozeného Božího Syna, který se stal člověkem, a v Ducha svatého, Pána a Dárce života. Tato společná víra je vyjádřena Apoštolským a Nicejsko-cařihradským vyznáním.

2.a) Římskokatolická i evangelická církev společně vyznávají, že křest je založen v životě, smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista a v jeho příkazu: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal“ (Mt 28,19-20).

b) Obě církve vyznávají, že svátost křtu je Boží dar, svěřený církvi jako celku, a zároveň její poslušná odpověď víry. Vzkříšený Kristus ve křtu každému pokřtěnému otevírá své království a zahrnuje jej osobně do svého vykupitelského díla, dává mu odpuštění hříchů a smíření s Bohem, podíl na nové smlouvě, včlenění do svého těla (1 Kor 12,13) a účast na darech Ducha svatého. Tím se křest pro pokřtěného stává novým narozením z vody a z Ducha, vstupem pod Kristovu vládu, počátkem nové cesty poslušnosti a následování.

c) Účinek křtu nepůsobí lidé tím, že vykonávají obřad. Bůh zůstává svrchovaný a na lidských úkonech nezávislý. Obě církve však věří, že ve křtu vykonaném lidmi působí Bůh pro zásluhy Ježíše Krista v Duchu svatém.

3. Obě církve se dohodly o tom, které znaky musí mít křestní obřad, aby byl skutečným křtem:

a) Záměr křtu musí být v souladu s Božím slovem a s vyznáním církve.

¹⁷⁵ ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Dohoda o křtu*, s. 2–3.

b) Křest se koná v církvi, nejraději ve shromáždění místní obce.

c) Křestní akt musí mít znaky, které lze odvodit z novozákonních zpráv: zvěst evangelia, odpověď víry, užití vody a prohlášení, že jde o křest a že se koná ve jméno (nebo „ve jménu“) Boha Otce, Syna a Ducha svatého. Pokud jde o způsob použití vody, je pro římskokatolickou církev závazné buď ponoření nebo polítí. Evangelická církev uznává, že tyto způsoby zvýrazňují symboliku obmytí. V ekumenické vstřícnosti si ukládá, že se napříště omezí jen na tyto dva způsoby.

d) Další jednotlivosti křestního obřadu církve upravují samostatně. Obě církve v tomto směru vzájemně respektují rozhodnutí odpovědných církevních autorit.

4. Obě církve pokládají křest nemluvnat a křest na základě osobního rozhodnutí za dva rovnocenné způsoby téhož křtu.

a) Na základě přání rodičů křtí církev nemluvnata; činí tak ve víře, že i děti se týká Kristovo vykoupení, a v naději, že Pán skrze svědectví víry, zejména rodičů a místní křesťanské obce, dovede tyto pokřtěné děti k samostatnému vyznání víry a k životu v následování Ježíše Krista a tak k vědomému přijetí závazku křtu.

b) Koná-li se křest u člověka, schopného o sobě samostatně rozhodovat, je osobní přiznání ke Kristu a vyznání víry předpokladem duchovně plodného poskytnutí i přijetí křtu.

c) V obou případech se předpokládá, že společenství církve, kde byl křest vykonán, bude pokřtěného na jeho cestě provázet pastýřským vedením a přímluvnou modlitbou.

5. Obě církve věří, že jednou pokřtěný byl Trojjediným Bohem neodvolatelně připojen ke Kristu na celý život. Proto neslouží křtem těm, kdo již jednou platně pokřtěni byli.

6. Toto stručné vyjádření nevystihuje celou šíři učení o křtu a praxe křtu, jak je Římskokatolická a evangelická církev zastávají. Obě církve jsou však přesvědčeny, že shoda v uvedených bodech dostatečně umožňuje prohlásit vzájemné uznání křtu. Existující nebo budoucí dohody s jinými církvemi o uznání křtu tím nejsou nijak dotčeny.

7. Z tohoto uznání vyplývá, že členové evangelické a Římskokatolické církve se vzájemně vděčně uznávají a přijímají jako křesťané, bratři a sestry v Kristu. Evangelická církev věří, jak to vyznává v preambuli Řádu členství v církvi, že pro Ježíše Krista smí a má o sobě i o jiných křesťanech mít plnou naději, že jedni i druzí jsou údy svaté, obecné církve Kristovy. Evangelická církev vyznává podle dekretu *Unitatis redintegratio* II. vatikánského koncilu, že členové nekatolických církví ospravedlnění vírou ve křtu jsou přivtěleni ke Kristu. Psané Boží slovo, život milosti, víra, naděje a láska i jiné vnitřní dary Ducha svatého u nich pocházejí od Krista a k němu vedou a právem patří jediné Kristově církvi (srv. UR 3). Rozdíly, které nelze přehlížet a umenšovat, a které pokládá římskokatolická církev za překážky společenství u stolu Páně, podněcují a zavazují k dalšímu ekumenickému dialogu. Římskokatolická církev prohlašuje, že vztahuje tyto myšlenky koncilního dokumentu na evangelickou církev.

8. Římskokatolická i evangelická církev se domnívají, že další ekumenický dialog by měl vést k vděčnému konstatování a ocenění jednoty tam, kde je od počátku, nebo kde jí bylo již dosaženo, k vzájemnému respektu tam, kde různost není překážkou jednoty, ke sblížení tam, kde jsou rozdíly neoprávněné, a ke spolupráci v křesťanské službě světu. Obě církve se chtějí řídit starou ekumenickou zásadou: V podstatném jednota, v nepodstatném svoboda, ve všem pak láska.

Tuto dohodu přijal:

28. synod Českobratrské církve evangelické v Praze dne 23.10. 1993

5. plenární zasedání České biskupské konference Římskokatolické církve v Olomouci dne 23. 11. 1993

Podepsáno zástupci obou církví v Praze dne 25.1. 1994¹⁷⁶

¹⁷⁶ ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Dohoda o křtu*, s. 2–3.

Příloha č. 4

Otázky pokládané žadatelům o křest

Otázky pokládané žadatelům o křest

Otázky pokládané staršími sboru žadatelům o křest v Náboženské společnosti svědků Jehovových jsou rozděleny na čtyři části. Tyto otázky jsou doslovně citovány z knihy *Organizování, abychom dovršili svou službu*.¹⁷⁷

1. část: Základní biblické nauky

Pravý Bůh

- Kdo je pravý Bůh?
- Co patří k Jehovovým vynikajícím vlastnostem?
- Co to znamená prokazovat Jehovovi výlučnou oddanost? Proč si ji zaslouží jen on sám?
- Proč je důležité, abychom při uctívání užívali Božího osobního jména?
- Jak posvětit Jehova Bůh své jméno? Jak se na tom můžeme podílet?
- Proč by bylo nesprávné, kdybychom si udělali nějaké zobrazení Boha nebo se snažili uctívat ho za pomoci nějakých zobrazení?
- Proč bychom se měli snažit dále poznávat o Jehovovi co nejvíce? Jak to můžeme činit?

Ježíš Kristus a výkupné

- Kdo je Ježíš Kristus?
- Jaké má postavení ve vztahu k Jehovovi Bohu?
- Proč přišel Ježíš na zem a zemřel obětní smrtí?
- Proč potřebujeme výkupné? Jak to působí na tebe osobně?
- Jak a proč se Kristus vrátí?

Působení svatého ducha

- Co je svatý duch a co vykonal, jak ukazují následující biblické texty?
- Jak dnes působí svatý duch k našemu užitku?

¹⁷⁷ *Organizování, abychom dovršili svou službu*, s. 175–218.

- Čí myšlenky jsou zaznamenané v Bibli? Proč byste měl pravidelně studovat Boží slovo?

Modlitba

- Komu bychom měli adresovat své modlitby?
- Naslouchá Jehova všem modlitbám? Proč tak odpovídáte?
- Co patří k věcem, o něž se můžete modlit?

Boží království

- Jakým právem je Jehova univerzální panovník vesmíru?
- S kým se podílí nad panováním nad svým stvořením?
- Je Boží království stav, nebo vláda?
- Jaká požehnání přinese královské panství zemi a lidstvu?
- Co to znamená hledat nejprve království?
- Jak víme, že žijeme v čase konce a že Boží království panuje?

Satan a démoni

- Kdo je satan ďábel? Odkud pochází on a jeho démoni?
- Jak nás Bible varuje, abychom se vyvarovali spiritistických zvyků?
- Jak se můžeme chránit před vlivem satana a démonů?
- Jak můžeme z toho, co Bůh řekl faraónovi, poznat, proč nechal satana a jeho demony dodnes naživu?
- Co se podle Jehovova rozsudku stane se satanem a jeho demony?

Duše, hřích a smrt

- Co je lidská duše? Může zemřít?
- Co je hřích? Jak jsme se všichni stali hříšníky?
- Co byste měl dělat, jestliže se dopustíte hříchu?
- Jaký bychom měli mít postoj k hřešení?
- Co je smrt?

- Proč lidé umírají?

Vzkříšení

- Jakou naději má ten, kdo umírá?
- Kolik lidí bude vzkříšeno s Ježíšem Kristem k nebeskému životu?
- Co tam budou dělat?
- Jakou naději mají ostatní lidé, kteří budou také vzkříšeni?
- Kdo nebude vzkříšen a proč?
- Proč bychom se měli pevně držet naší naděje na vzkříšení z mrtvých?

Manželství a rozvod

- Jaké je křesťanské měřítko pro manželství?
- Co je jediný biblický důvod pro rozvod, který opravňuje k uzavření nového sňatku?
- Co říká Bible o rozchodu manželských druhů?
- Proč by ti, kteří spolu žijí jako manžel a manželka, měli mít právoplatně uzavřené manželství?

Svatost života

- Proč má být veškerý život považován za svatý?
- Jak se Jehova dívá na a) nezákonné prolévání lidské krve? b) potrat? c) sebevraždu?
- Jak ukazují následující biblické texty, že Jehova považuje krev za něco svatého?
- Co ukazují dále uvedené biblické texty o tom, jak by na sebe někdo mohl uvalit vinu krve?

2. část: Jehovovy spravedlivé požadavky

Křesťanský zákon

- Která jsou podle Ježíšových slov dvě největší přikázání mojžíšského Zákona?
- Jsou křesťané pod mojžíšskou smlouvou Zákona s jejími požadavky zachování soboty a oběti?

Osobní vztah k druhým

- Kterou křesťanskou vlastnost bychom měli obzvlášť projevovat ve svém vztahu k našim duchovním bratrům a sestrám?
- Kterými křesťanskými zásadami bychom se měli řídit ve svém styku s lidmi, kteří nejsou svědky Jehovovými?
- Jak by se měli křesťané dívat na nedostatky spoluvěřících?
- Co bys měl dělat, jestliže tvůj bratr proti tobě osobně zhřeší a tobě je zatěžko přestupek přehlédnout nebo jestliže jeho hřích proti tobě je závažný a není možné jej přikrýt?
- Co je ovoce ducha a jak nám pěstování tohoto ovoce pomůže zachovávat si znamenitý vztah k druhým?

Vysoká křesťanská morálka

- Proč je pro každého z nás důležité, aby všichni členové Jehovova lidu žili morálně čistým životem?
- Proč je nutné vyvarovat se lhaní?
- Jaký je křesťanský názor na krádež?
- Zakazuje Bible střídmé užívání alkoholických nápojů?
- Jaký je křesťanský názor na opilství?
- Proč by křesťané neměli užívat k nelékařským účelům drogy, které vyvolávají návyk nebo mění stav mysli?
- Ze kterých dalších důvodů se nemá užívat tabák, betelový ořech nebo jiné podobné látky, které vyvolávají návyk a o nichž se ví, že škodí tělesnému i duševnímu zdraví?

- Co říká Bible o smilstvu, cizoložství, sexuálních stycích s jinou osobou téhož pohlaví (homosexualitě) a jiných nezákonných způsobech sexuálního chování?
- Respektování kterých biblických rad vám umožní odolat pokušení a nátlaku, abyste se účastnil nějakého druhu sexuální nemravnosti a sexuálních zvráceností?
- Co je hraní o peníze? Proč by se měl křesťan vyvarovat jakéhokoli hraní o peníze?
- Co by měl okamžitě učinit ten, kdo se ve slabosti dopustí nějakého vážného hříchu, ale přeje si opět získat Jehovovu přízeň?
- Jakou povinnost – kromě vyznání vlastních hříchů – má každý křesťan vzhledem k oznámení vlastních provinění, jichž se dopustili druzí a jež by mohli ohrozit duchovní nebo mravní čistotu sboru?
- Jaký správný názor máme mít, když je někdo pokárán na základě Bible?
- Co podnikne sbor, jestliže někdo v jeho středu dokazuje, že soustavně a bez pokání porušuje Boží přikázání?

Modlářství

- Co je modlářství? Jaké výstrahy dává Bible ohledně modlářství?
- Které jsou různé způsoby modloslužby, před nimiž se musí křesťané v dnešním světě chránit?

Oddělení od světa

- Kdo je podle Bible „panovník světa“ a „bůh tohoto systému věcí“?
- Jaký postoj zauímají křesťané k tomuto světu, který je odcizený Bohu?
- Jaký byl Ježíšův postoj k účasti na politických záležitostech světa?
- Když se někdo oddělí od světa a stane se křesťanem, jaké zacházení může očekávat od těch, kteří zůstávají ve světě?
- Jak se oddělení od světa projeví na světském zaměstnání křesťana?

- Lpění na kterých dalších biblických zásadách pomůže křesťanu, aby zůstal oddělený od světa, pokud jde o volbu zábavy a rekreace?

Mezicírkevní styky

- Bylo by správné, aby se praví křesťané účastnili uctívání s jinými náboženskými skupinami?

Svátky a oslavy

- Jsou křesťané povinni zachovávat nějaké dny jako svátky?
- Co je jediná náboženská oslava, kterou mají křesťané podle příkazu zachovávat?
- Co patří k biblickým zásadám, jež vám pomohou rozhodnout, zda máte nebo nemáte zachovávat nějaké oslavy, které jsou oblíbené ve vašem okolí, nebo se jich účastnit?
- Jaká je v Bibli zmínka o oslavách narozenin? Jak to působí na váš názor ohledně slavení narozenin?

Křest

- Proč svědkové Jehovovi křtí ve vodě ty, kteří získávají křesťanskou víru?
- Kdo by měl být pokřtěn? Kdy?
- Co to znamená být pokřtěn ve jménu a) Otce? b) Syna? c) svatého ducha?

3. část: Podřídít se Jehovovu uspořádání

Podřízenost sborovému uspořádání

- Která základní zásada je podkladem pro Jehovovo uspořádání věci uvnitř křesťanského sboru?
- Proč je zvláště potřebné podřizovat se v dnešní době Jehovovu uspořádání v křesťanském sboru?
- Co patří k příkladům toho, jak se Ježíšovi učedníci podřizovali jeho pokynům, aby řádným způsobem vykonávali svou službu?

- Jak Ježíš dnes uplatňuje své postavení hlavy nad křesťanským sborem?
- Jakými viditelnými prostředky je dnes ve sboru reprezentováno Kristovo postavení jako hlavy?
- Jak členové sboru dokazují, že se ve sboru podřizují Kristu jako hlavě?

Podřízenost v křesťanském rodinném životě

- Kdo je v Božím uspořádání hlavou vdané ženy?
- Jak by měl manžel projevovat své postavení hlavy nad manželkou? Čí příklad má následovat jako vzor?
- Jestliže má manželka nevěřícího manžela, nemusí ho uznávat jako hlavu?
- Kdo nese před Bohem odpovědnost za školení a ukázkování dětí?
- Jakou odpovědnost mají děti v rodinném uspořádání?

Podřízenost občanským autoritám

- Jaký správný postoj by měli mít křesťané k světským panovníkům?
- Musí křesťan platit všechny daně a poplatky, které vyžaduje zákon?
- Jsou nějaké okolnosti, v nichž by křesťan neposlechl světské panovníky?
- Měli by křesťané vyhovět zákonným požadavkům, jako je registrace manželství a narození, měli by odpovídat na dotazy při sčítání lidu nebo si obstarávat potřebná oprávnění a povolení, jež neodporují Božímu zákonu?

4. část: Skutky, jimiž projevujeme křesťanskou víru

Vztah mezi skutky a vírou

- Proč musí být naše křesťanská víra doprovázena skutky, jež Bůh schvaluje?

Křesťanská shromáždění

- Proč je užitečné účastnit se shromáždění, která pořádá sbor?

- Jaký bychom měli mít postoj k příležitostem, kdy se můžeme scházet se svými duchovními bratry a sestrami?
- Jakých poučeních užitečných pro Jehovův lid se uvažuje při shromážděních sboru?
- Čí učení a pokyny jsou poskytnuty při shromážděních sboru?
- Proč by ses měl snažit podílet se na shromážděních sboru komentáři a jinak, máš-li k tom příležitost?
- Kdo by se měl účastnit shromáždění sboru, aby byl poučován ve spravedlnosti?

Naše služba království

- Jakou naléhavou práci určuje Bible pro všechny křesťany v této době?
- Jak ukazují následující biblické texty různé způsoby, jimiž je možné vykonávat naši službu?
- Je toto dílo vykonáváno v naší vlastní síle?
- Proč byste měl být ochoten kázat dobré poselství lidem všeho druhu v území, které vám je určeno?
- Proč byste měl brát velice vážně svou odpovědnost dělit se o dobré poselství s jinými?

Ctít Jehovu svými cennými věcmi

- Který vzor ve starověkém Izraeli nám slouží jako příklad pro podporování dnešního díla Království?
- Jaké dal Ježíš poučení o štědrém dávání?
- Jaký příklad dávání na podporu sboru poskytly křesťané v prvním století?
- Proč musíme mít zájem o své bratry a sestry, kteří potřebují hmotnou pomoc?
- Kromě hmotného příspěvku na podporu dobrého poselství co ještě mnohem důležitějšího bychom měli poskytovat?

- Jaký bychom měli mít postoj k tomu, že máme dávat sami ze sebe i ze svého hmotného majetku v Jehovově službě?

Oddanost a křest

- Jaký postoj bychom stále měli mít k činění Jehovovy vůle?
- Proč bychom si měli zachovat tuto radost a dobrovolnost, i když jsme pronásledováni nebo podstupujeme nějakou zkoušku?
- Co to znamená oddat se Jehovovi?
- Proč by měl být pokřtěn ten, kdo upřímně činil pokání, obrátil se a rozhodl se následovat Krista?
- Proč je správné, aby se Bohu oddaní a pokřtění křesťané nazývaly svědkové Jehovovi?¹⁷⁸

¹⁷⁸ *Organizování, abychom dovršili svou službu*, s. 175–218.